

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Ізмаїльський державний гуманітарний університет
Педагогічний факультет
Кафедра загальної педагогіки
і спеціальної освіти

**НАРОДНА ПІСНЯ НА УРОКАХ
МУЗИКИ: МЕТОДИЧНІ ПРИЙОМИ
ТВОРЧОГО ВИКОРИСТАННЯ
ЕТНОКУЛЬТУРНОГО ПОТЕНЦІАЛУ
КИТАЮ**

Методичні рекомендації

Ізмаїл – 2025

УДК - 37.016:78:398.8(510)(072)

Ван Ченьсі. Народна пісня на уроках музики: методичні прийоми творчого використання етнокультурного потенціалу Китаю : методичні рекомендації. Болград : ТОВ «Арт-Юг», 2025. 105 с.

Рекомендовано до друку вченою радою педагогічного факультету Ізмайльського державного гуманітарного університету (протокол №1 від 25.08.2025р.).

Обговорено і схвалено на засіданні кафедри загальної педагогіки та спеціальної освіти ІДГУ (протокол №16 від 25.06.2025 р.).

Рецензенти:

Т.Б. Стратан-Артишкова – доктор педагогічних наук, професор кафедри мистецької освіти Центральноукраїнського державного університету імені Володимира Винниченка

І.І. Бойчев – кандидат педагогічних наук, доцент кафедри музичного та образотворчого мистецтв Ізмайльського державного гуманітарного університету

Методичні рекомендації присвячені формуванню у підлітків ціннісного ставлення до національних, зокрема, етнічно-родинних традицій засобами народної музичної етнокультури, як складному процесу, що сприяє соціалізації і розвитку духовності школярів. Пропоновані методичні рекомендації розглядають ціннісно-сміслові орієнтири підлітків в традиційній музичній культурі КНР, висвітлюють значення вивчення народної пісні на уроках музики та у позакласних навчально-виховних заходах, надають орієнтовну програму та приклади китайського і українського пісенного репертуару для початкової школи (1-6 кл.). Призначені для здобувачів вищої освіти, вчителів предметів художньо-естетичного циклу, зокрема музичного мистецтва, батьків підлітків.

© Ван Ченьсі, 2025

© ТОВ «Арт-Юг», 2025

ЗМІСТ

Вступ	5
I. ФОРМУВАННЯ ЦІННІСНО-СМИСЛОВИХ ОРІЄНТИРІВ СУЧАСНИХ ПІДЛІТКІВ ЯК МЕТОДИЧНА ПРОБЛЕМА.....	7
II. НАРОДНА ПІСНЯ У ПІДҐРУНТІ МОРАЛЬНО- ДУХОВНОГО ЗРОСТАННЯ ШКОЛЯРІВ.....	15
III. МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ ЩОДО ВИВЧЕННЯ ФЕНОМЕНУ ТРАДИЦІЙНОЇ НАРОДНОЇ ПІСНІ НА УРОКАХ МУЗИКИ У ПОЧАТКОВІЙ ШКОЛІ КИТАЮ.....	20
1. Вивчення народної пісні через освоєння жанру традиційної китайської драми.....	27
2. Орієнтовна навчальна програма для учнів початкової школи (1-й – 6-й класи) закладів загальної середньої освіти Китаю «Вивчення етнічно-родинних традицій Китаю засобами народного музичного мистецтва» (розділ навчальної програми «Музика»).....	31
3. Методичні рекомендації щодо вивчення української народної пісні на уроках музики у початковій школі Китаю	44
4. 3 методичної скарбниці вчителів музики Китаю.....	49
<i>Про значення традиційної народної музичної освіти для виховання характеру підлітків (Хань Жую, викладач</i>	

консерваторії Цзянсуського педагогічного університету, Нанкін, Цзянсу)

Сімейне виховання: що ви зробили для успадкування традиційної культури? (Жун Чжункуй, д.пед.н. Центрального інституту освітніх наук, округ Дао, провінція Хунань)

Про вплив «Стародавніх пісень народності Мяо» на суспільні традиційні моральні звичаї (Пен Дунлінь, викладач, Університет Гуйчжоу, Гуйян, Гуйчжоу)

IV. СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ.....67

V. ДОДАТКИ..... 71

Вступ

У сучасному Китаї історично склалися стратегічні концепції щодо збереження та розвитку власної традиційної культури для створення позитивного іміджу як усередині країни, так і на світовому рівні. У процесі інтенсифікації міжкультурних взаємодій активно розвивається музична освіта, зростає кількість вчителів та вчених, які виступають за збереження традиційних цінностей китайської культури.

Китайська музика розвивалася протягом тисячоліть, створюючи основи художньої культури та мистецтва. У музиці відобразилося світогляд етносу та художньо-естетичні уявлення народу, закладені на генетичному рівні в інформаційному просторі. У кожній культурі формуються константи стійких образів, властивостей, предметів, звуків, кольорів та інших форм людської діяльності. Так, сприйняття звуків традиційної музики стає одним із ідентифікаційних маркерів китайського суспільства.

Традиційна музика має безліч конотацій, що релевантні зі смисловими поняттями «народна музика», «фольклорна музика», «етнічна музика». Ми дотримуємося думки китайських учених, що традиційна музика – це музика, що має стійку звукову форму, ритм і мелодію, що склалася в історії та несе константи ідентичності китайської нації. У китайській педагогіці ведуться дослідження, які пов'язані з вивченням традиційної китайської музики та процесами навчання школярів сучасного Китаю. Праці китайських та українських вчених зробили вагомий внесок у розуміння значення і ролі традиційного китайського мистецтва в історії світової культури, серед них такі вчені, як Цай Пінлі (2024), Ху Сінї (2023), Чжан Чжію (2022),

Шен Цзінцзін (2024), Лі Цян (2024), Юань Цзінфан (2023), Цао Юєйлін (2023), Н. Кічук (2024), О. Біла (2024), О. Попова (2025), Т. Гуменникова (2024), А. Растригіна (2025), Ж. Сироткіна (2024), О. Бухнієва (2025).

Необхідність вивчення традиційної китайської музики широко обговорюється у китайських дослідженнях Ван Бінчжао, Ван Тяньцзі, Вень Сяохуей, Гуань Сін, Лян Маочунь, Хан Кун, Ян Сянлі, Ян Шуанян. Моделі та методи викладання традиційної китайської музики розглядають Лу Даньдань, Лю Дацзянь, Лю Чжичан, Мао Кан та Лін Юн, Хан Хуа, Чжоу Сяоцюань та Бай Хун. Зв'язок китайської музики з традиційними музичними інструментами відбито у працях дослідників Ін'їн Шень, Лі Мін Сюн, Лі Мін'юсюн, Ся Е, Чень Сюея, Фан Цзяньцзюнь.

Для результативного освоювання народного пісенного фольклору необхідна розробка методичної навчальної бази, тому нами представлені методи навчання учнів початкових шкіл народному пісенному фольклору: метод занурення у національно-традиційне середовище народу; метод слухового сприйняття, який потрібний для прослуховування музичного фольклору народу Китаю і України; імітаційний метод, який спрямований на формування творчих здібностей, які виражаються в уміння виконувати пісні та грати на музичних інструментах; ігровий метод, який застосовується у процесі обробки усних фольклорних матеріалів, при формуванні традиційних художніх образів; збір та підготовка музикальних матеріалів про народний пісенний фольклор; вибір та обробка матеріалів для тематичного блоку, щоб зрозуміти жанр та характеристики народного пісенного фольклору та традиційних музичних інструментів.

І. ФОРМУВАННЯ ЦІННІСНО-СМИСЛОВИХ ОРІЄНТИРІВ СУЧАСНИХ ПІДЛІТКІВ ЯК МЕТОДИЧНА ПРОБЛЕМА

Протягом кількох тисяч років у Китаї формувалися власні етичні та моральні стандарти. Ця частина етичних уявлень називається традиційною мораллю, яка є цінною складовою духовного багатства китайської нації. Нині вона зберігає своє позитивне значення. Традиційна мораль просувається у сучасному суспільстві через культурні знаки та символи, через традиційну музику Китаю, яка зберігає свої етичні стандарти у виконанні від покоління до покоління. Моральна людина завжди спирається на мораль духу, етичні звички у поведінці, бо на цій основі може стати більш здоровим, досконалим, гармонійним та красивим.

У китайському світогляді істотно близькі деякі поняття, наприклад: мораль – це рівновага – етика – здоров'я, так само як відхилення – це невірноваженість – порушення етики – хвороба (як порушений стан, спричинений первинним порушенням моралі самої людини або її вихователів).

Л. Пойнар в своїх роботах розглянула ключові морально-етичні концепти китайського етносу, як-от: «істинний шлях» (道), «синівська шанобливість» (孝) та п'ять чеснот (五常), зокрема: «гуманність» (仁), «ритуал» (礼), «мудрість» (智), «обов'язок/справедливість» (义), «довіра» (信). Ціннісний компонент морально-етичних принципів розкривається за допомогою аксіологічного характеру фразеологізмів та виступають системотворчими факторами морального універсуму китайського етносу [29].

Дослідниця виявила, що концепт «довіра» (信) є домінантним у всіх площинах, адже саме він посідає перше місце в ієрархії принципів і перебуває на другій позиції в ієрархії конфуціанських цінностей у свідомості сучасних китайців [29].

Система базових цінностей у світогляді та науці Китаю включає п'ять основних постійних та згрупованих пунктів: Жень, І, Лі, Чжі та Синь. Так, згідно з традиційною китайською філософією, здоров'я людини спирається на такі моральні принципи:

- Жень: гуманність, доброта, людяність, людинолюбство, милосердя. Ключове поняття китайської філософії жень є позначенням здорової в морально-психологічному плані особи, якимось еталоном норми. Цей стандарт може бути розглянутий як обов'язкова професійна якість педагога, психолога та психотерапевта, оскільки в китайському світогляді виліковують не стільки технології, скільки особистість «лікаря» [8].

- І: почуття обов'язку, належна справедливність, порядність, чесність.

- Лі: пристойність, етикет. Чи носить відтінок західного розуміння адекватності, доречності, конгруентності.

- Чжі: розумність, мудрість, розум, інтелект, винахідливість. У трактаті «Чжоу І» вона визначається як «здатність зупинитися, побачивши попереду прірва» [10].

- Синь: благонадійність, вірність, щирість, віра, щирість, чесність.

Таким чином, традиційна мораль може вважатися кодексом людини, здорового духом, а отже, і душею і тілом. Сучасні китайці продовжують і розвивають принципи

давніх китайських філософів. У всіх аспектах суспільного життя практикуються шляхи п'яти принципів – Жень, І, Лі, Чжі, Синь – як з метою виховання, так і у змісті освіти та музичного навчання. Китайська традиційна мораль – це ціннісна складова всього духовного багатства китайської нації та орієнтир для правильного виховання здорового тіла та духу, що відображено у принципах музичного впливу та в самій символічній образності традиційних творів:

- Повага до батьків. У Китаї багато музичних творів, що несуть цю цінність і супроводжують переживання (традиційні китайські пісні: «Матері», «Батьківщина – улюблена мама», «Тато» та ін.).

- Повага до старості та піклування про дітей (пісня «Цивілізований Пекін» та ін.).

- Три символи, що відображають китайський національний характер: сосна, вічнозелений бамбук та зимова слива. Ці символи можна побачити у розписі, що прикрашає фарфор, у візерунках одягу та в елементах архітектури. Навіть звичайні люди починають відчувати сили, коли бачать ці горді рослини (традиційні для Китаю мелодії: «Маленька сосна», «Бамбуковий ведмідь», «Рондо квітів сливи», «Оспівуємо квіти сливи»).

- Повага до вчителів та важливість освіти. Поважне ставлення до освіти переросло у особливе ставлення до вчителів. У китайській мові існує багато виразів, що характеризують ставлення до вчителів: «Ні бідний, ні багатий не мають права не поважати вчителя»; «Той, хто вчив людину хоч один день, на все життя стає для неї такою ж шанованою людиною, як рідний батько» і ін. З давніх-давен повага до вчительської професії охоплювало всі верстви суспільства – від звичайного бідняка до імператора.

Вирішальна роль у формуванні особистості дитини належить сім'ї, яка виконує важливі соціальні функції, передаючи мову, звичаї, традиції та духовні цінності. Сім'я - це перший соціальний інститут, з яким дитина зустрічається у житті, частиною якого є. У сім'ї виховання дітей має будуватися на коханні, досвіді, традиціях, особистому прикладі з дитинства рідних та близьких. І хоч би який бік розвитку дитини ми розглядали, завжди виявиться, що головну роль у становленні її особистості на різних вікових етапах грає сім'я та її цінності.

Ось чому проблема відродження етнічно-родинних традицій стає актуальною та визначається тією величезною роллю, яку відіграє родина та сімейні цінності.

Формування цінностей – це процес виховної дії на особистість, на результат цього виховного впливу. Процес формування цінностей ц підлітків починається з раннього дитинства і триває протягом усього життя людини в ході його соціалізації. Багато фахівців, таких як: В. Сухомлинський, І. Зязюн, О. Ростовський, Г. Падалка, О. Олексюк та інші, розглядають шкільний вік як сензитивний (найсприятливіший вік для розвитку психічних функцій (сприймання, мовлення, пам'яті тощо), що визначають психічний розвиток дитини) для формування етнічно-родинних цінностей, тому що це період формування емоційної сфери дитини, розвитку емпатії, довільної поведінки, саморегуляції, засвоєння моральних еталонів, духовності.

Школа та родина – два соціальні інститути, від яких залежить ефективність процесу виховання підлітків. Безумовно, що вплив сім'ї на дитину сильніший, ніж вплив шкільного закладу. Однак вона не може забезпечити в

повному обсязі виховання активної, моральної та творчої особистості. Тому необхідна співпраця сім'ї та школи. Ні школа без сім'ї, ні сім'я без школи не здатні впоратися з найтоншими та найскладнішими завданнями становлення підлітків. Адже не дарма старий афоризм говорить: «Найскладніше в роботі з дітьми – це робота з їхніми батьками». Основне завдання вчителя у взаємодії з батьками – активізувати педагогічну, виховну діяльність сім'ї, надати їй цілеспрямований, суспільно значимий характер. Саме взаємини всіх учасників освітнього процесу сприяють становленню особистості. Велику соціальну значимість відіграє цілеспрямоване спілкування з родиною. Ця взаємодія визначає педагогічну тактику шкільного закладу, дозволяє вчителю знаходити вірні слова під час спілкування з батьками.

Сім'я та школа характеризуються специфічними можливостями у формуванні в підлітків змістовного «образу сім'ї», що є основою для диференціації пріоритетних сфер їх впливу в цьому процесі.

Завдання вчителя полягає в тому, щоб допомогти школярам в усвідомленні та формуванні спрямованості на світ сім'ї, її цінностей. Родина є унікальним первинним соціумом, який дає дитині відчуття психологічної захищеності, підтримку, безумовного безоцінного прийняття.

Виховання дітей необхідно будувати на коханні, досвіді, традиціях, особистому прикладі з дитинства рідних та близьких. Тому головну роль становленні його особистості різних вікових етапах грає родина. Останнім часом найбільш актуальною стає проблема збереження родинних цінностей та традицій. Принципи, на яких

ґрунтується все наше життя – це і є етнічно-родинні цінності. За цими принципами ми судимо, що правильно, а що ні.

На нашу думку, головним завданням розвитку ціннісних орієнтирів особистості є самовизначення в сферах загальнолюдських цінностей і вироблення власної ціннісної системи. Суспільство пропонує безліч цінностей, але шлях до них індивідуальний: це пошук сенсу життя, свого місця в ній, вирішення проблеми власної ідентичності. Ціннісні орієнтири виражають особистісну значимість соціальних, культурних, моральних цінностей, відображаючи ціннісне ставлення до дійсності. Цінності регулюють спрямованість, ступінь зусиль суб'єкта, визначають в значній мірі мотиви і цілі організації його діяльності. Формування ціннісно-сміслових настановлень, розглянутих через призму формування ціннісно-морального мислення, включають наступні елементи: ціннісно-сміслові настановлення, що проявляються у вигляді готовності до сприйняття (позитивного чи негативного) будь-якого явища; цільові настановлення, які характеризуються узгодженням вибору цілей та присвоєння певного змісту явищам чи подіям; мотиваційні настановлення, які є проявом стійкої тенденції, що характеризується прагненням поводити себе у відповідності з власними уявленнями ціннісне ставлення підлітків до національних, етнічно-родинних традицій.

Серед психолого-педагогічних умов формування ціннісних орієнтацій можемо виділити наступні: психологічні (мотивація, відношення до діяльності, вольовий потенціал, саморегуляція, тощо); комунікативні (спеціальні предметні дії, когнітивні дії на основі певної інформації (в залежності від спрямованості ціннісно-

сміслових настановлень на те чи інше явище); методичні (оволодіння конкретними способами та прийомами діяльності, вміння орієнтуватись в цій діяльності та інші).

Потреба в нових знаннях, ціннісних орієнтирах, оволодіння ними й сьогодні слугують тією основою, яка забезпечує кожній людині особистісне зростання та можливість досягати нових результатів у різних сферах життєдіяльності.

Мета вчителя через творчу діяльність розвивати дитину, навчити її мислити, запам'ятовувати, нарешті, знати культурні цінності свого народу, цікавитися історією рідної країни. Кожна освічена людина повинна знати етнічно-культурні традиції свого народу та почитати їх, оскільки вивчення цих традицій дозволяє долучитися до національної культури, духовно-моральних цінностей свого народу, сформувати естетичний смак, виховує повагу та інтерес до народних і родинних традицій.

Величезне значення музичного виховання надавав видатний педагог ХХ століття В. Сухомлинський: «Якщо в ранньому дитинстві донести до серця красу музичного твору, якщо в звуках дитина відчує багатогранні відтінки людських почуттів, він підніметься на таку сходинку культури, яка не може бути досягнута ніякими іншими засобами. Почуття краси музичної мелодії відкриває перед дитиною власну красу – маленька людина усвідомлює свою гідність», а це – основа його духовного багатства.

На прикладах і любові можуть бути вирішені всі або майже всі завдання виховання підлітків. У шкільній практиці знайомство з народним музичним мистецтвом зазвичай проходить епізодично і здійснюється, головним чином, через розучування пісень. Відсутність

систематичного вивчення культурних традицій свого народу є причиною того, що діти, на жаль, не відчують до них достатнього інтересу.

У самому освітньому процесі недостатньо уваги приділяється питанням етнічно-родинного виховання, мало представлені заняття з вивчення національних традицій.

Заняття художньо-естетичного циклу, фольклорні свята, мають великі виховні можливості для формування ціннісного ставлення підлітків до етнічно-родинних традицій і національної культурної спадщини.

На це звертали увагу в своїх працях великі педагоги. Ян Амос Коменський вважав, що вчитель повинен бути патріотом рідної мови, рідної культури. К. Ушинський вважав, що система виховання породжується історією народу, його потребами, побутом, його матеріальною і духовною культурою. В. Сухомлинський виділяв думку про необхідність відродження педагогічних традицій народу, про широке впровадження їх в сім'ю і школу. Г. Виноградов висував думку про необхідність краєзнавства в колі обов'язкових шкільних предметів. Класики педагогіки вказували на необхідність залучення дітей до народної культури, народного фольклору, народного музичного мистецтва.

II. НАРОДНА ПІСНЯ У ПІДҐРУНТІ МОРАЛЬНО-ДУХОВНОГО ЗРОСТАННЯ ШКОЛЯРІВ

Китайська народна пісня несе в собі вагомий морально-духовний зміст, оскільки вона є важливою основою та джерелом музичної культури китайської традиції, що має багатовікову історію свого розвитку. Народна музика використовується як у загальноосвітніх школах КНР на уроках музики, так і у професійній підготовці студентів музичних факультетів, оскільки має високий педагогічний потенціал і допомагає розвивати необхідні високо-духовні якості особистості молоді. Використання народної музики в навчально-виховному процесі, на думку сучасних дослідників (Ван Лінхуа, Лю Чжуо, Чжао Юншань і Чжан Сюефень та ін.), дозволяє:

- створювати сприятливі умови для актуалізації індивідуальних можливостей учнів;
- відкривати перспективу саморозвитку кожної особистості.

Згідно з китайською філософією, людина повинна бути ближче до природи і ставитися до неї як до живого організму, щоб прожити своє життя в гармонії та всій її повноті. На думку Хуан Дуаньї, саме спілкування з народним музичним мистецтвом, яке оспівує красу рідної природи, сміливість народних героїв, дозволяє формувати світорозуміння та світовідчуття вихованців, сприяє формуванню та розвитку музично-естетичного смаку, активізує реалізацію завдань морально-духовного зростання молоді [3]. Важлива роль у народній китайській музиці та піснях відводиться рідній природі, яка може бути представлена в одному творі всі пори року. Подібні аналогії

з різними явищами природи дуже поширені у китайській народній музиці. Про красу рідної природи свідчать навіть назви народних пісень: «Коли розтануть на полях останні сніги» («当最后的雪融化在田野»), «Весна на озері» («湖上的春天»), «Коли золотистими іскорками грають гілки верби», «Легкий вітерець задує свічку» («微风吹灭 蜡烛») та ін [7]. У народних піснях розповідається про те, що рідна природа народжує музику, яка є гармонією світу. Музика, у свою чергу, глибоко впливає на стан природи, таким чином, природа і музика утворюють єдине ціле, що в результаті впливає на відносини між людьми. Музика, присвячена рідній природі, сприяє вихованню та виявленню найкращих людських якостей, закладених у людях, впливає на настрій, думки, почуття та прагнення людей.

На думку Чжан Шаотун, китайські народні пісні відрізняються багатою та своєрідною мелодикою з оригінальним поєднанням різних інтонаційних, ритмічних та тембрових засобів виразності [8]. Як підкреслює Чжан Хуей, національна музика і поезія сформувалися під впливом китайської народної пісні, яка надихала великих поетів і композиторів на нові твори, які стали безсмертними саме завдяки духовному світу народних пісень.

Завдяки тонкому музичному мовленню китайська народна пісня містить яскраві образи природи. Наприклад, у пісні «Ручей» («流») співається про дзвінкий струмок, що біжить з гір, а молоді люди гуляють уздовж струмка і співають пісні про кохання. Тільки особлива музична мова, яку має народна пісня, здатна виразити щирі почуття, про які співається в пісні. Емоційною виразністю та красою картин рідної природи відрізняються пісні «Я нарву

польових квітів» («不介意我 摘些野花吧») і «Гірська пісня» («山歌»). Надзвичайно гарною мелодією вирізняється старовинна народна пісня «Хвилі Червоної річки» («红河的波浪»). Іншим яскравим прикладом народної ліричної пісні може служити дівоча пісня під назвою «Проводи коханого» («看到一个心爱的人»). Дівчина сумує і молиться за те, щоб сильний дощ затримав від'їзд коханої людини. Текст і мелодія цієї пісні пронизані світлим, щирим почуттям молодой дівчини. Ліричний настрій також передає пісня «Вишиваю я цветок» («我绣花»), у якій дівчата співають про кохання, займаючись рукоділлям. Проводам нареченої в будинок нареченого присвячена пісня «Навесні персик прекрасний і ніжний» («在春天 桃子美丽 而温柔»). Яскравий патріотичний характер мають народні епічні пісні, в яких ліричний початок поступається місцем перерахуванням заслуг героїчних предків. Героїчним характером, на думку Чжан Сяовей, володіють пісні-гімни – «Світла, світла доблесть» («英勇»), «Войовничий» («好战»). Імператору, який навчив людей вирощувати хліб присвячений гімн «О, прекрасний» («噢，真漂亮»). Збереглися гімни, що оспівують героїв, з іменами яких пов'язувалися поява роду, викладалися події, що стали причиною національного свята. Наприклад, пісня-гімн про похід Інь цзіфу проти гунів – «У шосту місяць» («第六个月亮»); пісня про перемоги воєначальника Фан Шу «Збирали ми просо» («我们收集了小米»), «Державний» («主权»), «Усамітнений храм» («僻静的寺庙»).

Загалом народна пісня містить у собі величезний світ художніх образів та характерів, вона здатна найповніше відобразити світ людських почуттів, з точністю передати різні відтінки настрою. Народні пісні, присвячені рідній природі, розповідають не лише про її красу, а й навчають філософському розумінню природи як живого одухотвореного організму, наділеного різними властивостями. Саме ця своєрідність пісень про природу дає педагогові можливість навчити вихованців дбайливому ставленню до неї, прагненню до єднання та гармонії з природою, раціональному використанню природних багатств, а не нещадному приниженню.

Китайські народні пісні, як наголошують вищезгадані дослідники, мають свої особливості музикування, які пов'язані не лише з народними традиціями в цілому, але й з конкретним регіоном та провінцією. Виконання народних пісень не є статичним, а потребує постійного руху, танцювальних елементів, акторської гри, можливий хоровий супровід. Отже, необхідно знайомити учнів із традиціями народного музикування для формування у них цілісного уявлення про народне музичне мистецтво. Вокальні заняття необхідно поєднувати з вивченням народних обрядів, елементів хореографії, щоб допомогти учням відчувати красу народної пісні у всій її повноті.

Резюмуючи зміст вищевикладеного, наголосимо на наступному. Педагогічний потенціал вокального мистецтва закладено у культурних (музичних) традиціях Китаю, на які необхідно спиратися в процесі морально-духовного виховання підлітків. Найбільш яскраво високі морально-духовні почуття у вокальному мистецтві Китаю втілені у народній пісні, що займає дуже важливе місце у житті

сучасного китайського суспільства. Народні пісні відрізняє багатий образний діапазон текстів, який представлений у музичній спадщині Китаю ліричними, обрядовими, епічними піснями. Виховна сила народної пісні полягає у долученні учнів до національних культурних традицій за допомогою зображення природи рідного краю та різних сторін життя китайського народу в різні періоди історії.

Виховна сила народних пісень полягає також у їх функціональних можливостях (ліричні пісні оспівують красу рідної природи і сприяють вихованню та прояву кращих людських якостей; епічні пісні розповідають про сміливість народних героїв і спонукають наслідувати їм; обрядові пісні присвячені значимим моментам у житті і вчать шанувати давні народні традиції), які в комплексі надають на учня потужний педагогічний вплив, викликають певні емоції та переживання і сприяють формуванню високих духовно-моральних якостей особистості, таких як любов і повага до рідних місць, мови, культури, традицій свого народу, почуття обов'язку та пошани до своєї родини.

Народна пісня розкриває найсуттєвіші зв'язки і закономірності життя, надає підліткам найголовніші і прості поняття про життя і про людей. Народна пісня відображає загальне і насущне, то, що зачіпає всіх і кожного: праця людини, його взаємини з природою, життя в колективі, ставлення до родини. Дітям імponує властива народної творчості поетизація природи, здивування її могутністю і красою, захоплення силою розуму людини. Фольклор виховує у дітей естетичне ставлення до природи, до праці, до всієї навколишньої дійсності, вчить бачити прекрасне в людських відносинах.

ІІІ. МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ ЩОДО ВИВЧЕННЯ ФЕНОМЕНУ ТРАДИЦІЙНОЇ НАРОДНОЇ ПІСНІ НА УРОКАХ МУЗИКИ У ПОЧАТКОВІЙ ШКОЛІ КИТАЮ

Предмети художньо-естетичного циклу в системі сучасної освіти – суттєвий компонент загальної освіти школяра. Сучасне навчання, і музичне зокрема, ґрунтується на засадах особистісно-зорієнтованого і компетентнісного підходів, визначених в основних нормативних документах освіти – Державних стандартах, Навчальних планах, Програмах. Нещодавно Міністерство освіти Китайської Народної Республіки розробило та оприлюднило нові «Стандарти навчальної програми з мистецтва для обов’язкової освіти 2022 року видання», в яких неодноразово наголошено на необхідності підвищення їх ролі у долученні дітей до китайських етнокультурних та культурно-історичних традицій, «посилити навчання видатної китайської традиційної культури, зміцнити культурну впевненість у собі, зрозуміти історію та культурні традиції етнічних груп та країн світу, розуміти, поважати і терпимо ставитись до культурної різноманітності» [28].

Навчальна програма з музичного мистецтва має тематичну побудову, що дає змогу об’єднати різні види музичної діяльності учнів (сприймання музики, виконання, засвоєння необхідних музичних понять і термінів, елементарне музикування, інсценування пісень, ритмічна й пластична імпровізація тощо) на одному уроці.

Розкриття на уроках тем програми «Музика» сприятиме усвідомленню учнями краси і глибини народного музичного мистецтва, досягненню інтонаційних

особливостей української народної творчості, відчуттю національної своєрідності традиційної музики Китаю.

Провідними завданнями на уроках музичного мистецтва у початковій школі має стати: активне сприйняття в осягненні учнями інтонаційних особливостей народної музики, визначенні спільних й відмінних рис народної та професійної творчості; осягнення учнями національної своєрідності, спільного й відмінного в музиці різних народів; формування усвідомлення ролі музики як загальнолюдської мови, яка, не потребуючи перекладу, є зрозумілою для людей різних країн.

Викладання музики у школах Китаю має свої особливості, на які варто звернути увагу. У програмах та інших документах, що визначають спрямованість шкільної загальної музичної освіти, йдеться про необхідність продовжувати виховання учнів на основі вчення про прекрасні та важливі цінності, здійснюючи таким чином освітню політику держави у створенні морально-духовної нації, розвиненої доброчесності у новому поколінні. Особливо підкреслюється важливість вивчення музичного мистецтва для розвитку дітей та їх духовного зростання. Тому в Китаї посилення уваги до музичної освіти є важливою стратегією організації навчання у початковій школі.

Одне з чітких завдань – виховання патріотизму з урахуванням формування певних рис характеру. Загальна музична освіта Китаю базується на патріотичній ідеї та народних китайських традиціях. Цілком справедливо вважається, що музика надихає дітей слідувати ідеалам, формує стійкий характер, оптимізм, розвиває здатність проникати в суть переданих думок і почуттів. У документах

для шкіл вказується, що потрібно поширювати ідеї музичного навчання, зробивши музичну мову дітей початком розуміння ідеології країни, щоб у дітей була пристрасть до вивчення музичного мистецтва Батьківщини, прояву любові до музичної культури Китаю (і розуміння її національних особливостей).

Музичне навчання може стати пропуском до початкового розуміння учнями музичної мови, а також до розуміння особливостей національної культури. Особливу важливість набувають перші кроки у музичній освіті, на основі яких будується все подальше навчання.

Зміст навчання ввібрало в себе за останнє століття перспективні європейські методики, проте суттєво модернізовані та адаптовані як до сучасного етапу розвитку, так і до можливостей якісного викладання саме у китайській школі. Останнім часом інтеграційні процеси виражені найбільш явно, що виражається у відкритості європейському, зокрема, українському досвіду. Вивчення та адаптація українського досвіду зміцнюється через дружні зв'язки, запрошення фахівців-музикантів – як педагогів, так і музикантів-виконавців, в активному будівництві концертних залів, виїзді китайської молоді з метою навчання за кордон і ін. Прогресивні методики музичного виховання, що розроблялися в Європі та Україні, провідні системи музичного виховання – Е. Жака-Далькроза, К. Орфа, З. Кодая, Д. Кабалевського, відома система цифрових нот та багато інших методик знайшли своє втілення у китайському практичному досвіді викладання, спираючись на національні народні традиції.

Особливе значення при цьому має організація освітнього процесу у школі, ті умови, які допомагають робити роботу вчителя успішною.

З 1 по 4 клас уроки музики проводяться 2 рази на тиждень, у 5-6-му – 1 урок на тиждень. Курс музичної освіти у початкових класах шкіл Китаю, який проходить як на уроках музики, так і на заняттях у канікули, містить співи пісень, слухання музики, гру на музичних інструментах, а також музичні ігри, закріплення музичних знань. Але головним видом роботи все ж таки є спів пісень, тому що вокал сприяє передачі мистецтва співу, без якого не може виявити та висловити себе людина.

Кожен вчитель музики має навантаження на тиждень від 16 до 20 годин (уроки по 40 хвилин). У класі зазвичай від 25 до 40 учнів. З них до 10 учнів платно навчаються грі на інструменті (це може бути організовано при школах і навіть у домашніх умовах як репетиторство). Одним з найпопулярніших інструментів є фортепіано. Крім фортепіано, – скрипка, флейта, саксофон, ударні інструменти.

У кожній школі працюють два чи три вчителі музики. Вчителі володіють грою на фортепіано та на другому музичному інструменті на вибір (часто – це національний китайський інструмент, наприклад, флейта, арху або піпа) для того, щоб виконувати нескладну музику та акомпанувати співу учнів. Крім уроків музики, у школі є хоровий колектив (заняття 2 рази на тиждень), який готує концертні програми та бере участь у конкурсі. Хорові конкурси проводяться щороку. За бажанням вчителя замість хору у школі може бути оркестр або танцювальний ансамбль.

З початку XXI століття значно змінилося устаткування класів шкіл, зокрема, кабінетів музики. Вчительський стіл повністю обладнаний необхідною для роботи технікою: вбудований комп'ютер з монітором та проектором на екран, музичний центр та встановлення для обробки звуку. У кабінеті музики є фортепіано та інші інструменти. Вчитель зазвичай робить нескладне наочне підкріплення уроку у комп'ютерній програмі POWER POINT.

Навчально-методичний комплекс із музики включає мультимедійне забезпечення теми уроку, барвисто оформлені підручники, аудіозапис акомпанементів пісень.

Велика увага у процесі навчання має приділятися національній китайській музиці. На нашу думку, вивчати китайську пісню потрібно з другого класу, коли учні підготовлені до різних форм роботи, але ознайомлення має проводитися вже з першого класу.

Особливе місце у шкільній програмі займає блок уроків, присвячених китайській опері. У 2001 році китайську традиційну оперу Куньцой було включено ЮНЕСКО в список шедеврів усної та нематеріальної спадщини людства.

Нами пропонуються такі методи навчання молодших школярів народному пісенному фольклору:

- метод занурення в національно-традиційне середовище (із застосуванням творів декоративно-ужиткового мистецтва);

- метод слухового сприйняття, необхідний прослуховування музичного фольклору народу Китаю (повторення рухів, звуків, мелодій і ритму);

- імітаційний метод, спрямований на формування творчих здібностей, що виражаються в умінні виконувати

пісні та грати на музичних інструментах (імпровізація традиційних пісень, танцювальних рухів, створення сценічного образу);

- ігровий метод, який застосовується в процесі обробки усних фольклорних матеріалів, при формуванні традиційних художніх образів.

Основною умовою є підбір фольклорних матеріалів про музику та мистецтво, додаткові форми усної та поетичної творчості, предмети декоративно-ужиткового мистецтва, що реалізовується із застосуванням методів навчання культурній спадщині. Для цього пропонуються такі методи:

- збір та підготовка музичних матеріалів про народний пісенний фольклор;

- вибір та обробка матеріалів для тематичного блоку, щоб зрозуміти жанр та характеристики народного пісенного фольклору та традиційних музичних інструментів;

- організація основного середовища для сприйняття музичної спадщини народів Китаю (традиційний одяг, ювелірні прикраси, побутова техніка, інструменти та інші предмети, що впливають на створення художньо-естетичного простору).

Педагогічні умови суттєво впливають на вивчення народного пісенного фольклору. З метою закріплення отриманих знань, умінь та навичок застосовуються характеристики народних уявлень: спів та голосові інтонації, елементи народного танцю, ігрові прийоми на традиційних китайських музичних інструментах. Крім цього, у навчальній програмі застосовуються всі форми усної народної творчості, наприклад – застосування казок з мелодіями, пісні-експромти, прислів'я, загадки, дитячі ігри,

лічилки та багато іншого. Зауважимо, що при виборі дитячого репертуару викладачі повинні враховувати вікові психологічні особливості учнів початкових шкіл, суб'єктивні характеристики сприйняття музики, а також взаємозв'язки музичних творів з традиціями, ритуалами та звичаями. Звернемо увагу на те, що потрібна відповідність тематики фольклорних пісень національному календарю, а також сімейним традиціям, що склалися в ході історичного розвитку.

Народні пісні і народна творчість в цілому несуть в собі величезне смислове навантаження, яке дозволяє сформувати в підлітків необхідні і потрібні їм особистісні якості, такі як: доброта, чуйність, чесність, чуйність і справедливість. При знайомстві дітей з народною музикою формується смак до якісної і справжньої музики і музичної культури в цілому. Все це має велике значення не тільки для музичного, а також морального і духовного розвитку дитини як особистості, розвиваючи його емоційну сферу, уяву, різні почуття, уміння співпереживати, переймаючись то радістю, то смутком, визначаючи інформаційний посил, який міститься в тому чи іншому музичному творі.

Аналіз підручників для початкової школи показує, що вони містять невелику кількість китайських пісень, що, у свою чергу, може перешкоджати ефективному вирішенню освітніх завдань щодо підвищення ролі народних пісень у музичній освіті молодших школярів.

У додатках ми пропонуємо приклади китайських народних пісень для учнів 1-6 класів, які можна застосовувати на уроках музики у темі «Вивчення народної пісні на уроках музики як частини традиційної етнокультури Китаю».

1. Вивчення народної пісні через освоєння жанру традиційної китайської драми

Китай є державою, яка має багатовікову історію. Слід зазначити, що за останні сорок років у Китайській Народній республіці спостерігається процес, спрямований на збереження народної спадщини. Однак, спостерігається і зворотна тенденція, в рамках якої технології, комп'ютеризація всіх сфер діяльності призвела до того, що китайський національний театр перестав бути одним із найпоширеніших і найулюбленіших населенням видів дозвілля. Як результат, у Китаї все більше число народу звертається до кінофільмів, які мають великий масштаб спецефектів. За твердженням одного з найбільших у Китаї фахівців з історії китайської музичної драми, із 394 видів китайської музичної драми, що є в національній культурі на момент 1900 року, до 2004 року налічується близько 260 видів [24]. Крім того, багато видів китайської драми не представлені на сцені через відсутність професійної трупи, яка могла б, вивчаючи культуру Китаю, втілити національне багатство країни [6].

Вивчення китайської музичної драми у загальноосвітніх школах має культурно-стратегічне значення, оскільки вивчення національної культури націлене на підтримку загального патріотизму, згуртування нації перед національними завданнями [5]. Школярі Китаю, вивчаючи національну культуру, її витоки, досягають духовну складову свого народу, навчаються шанувати її. Підтримка патріотизму неможлива без знання власної історії та поваги до культури своїх предків.

Існує складність, яка полягає в тому, що сучасні китайські діти, як і діти інших країн, зацікавлені насамперед у продуктах телебачення та комп'ютерних технологій. Це призводить до застійних явищ усередині драматичних труп Китаю, тому що театри втрачають ресурс для подальшого розвитку. Отже, необхідно в рамках шкільних занять викликати інтерес сучасних дітей до китайської музичної драми, використовуючи зрозумілу їм мову та нові прийоми навчання.

Інноваційні методики навчання включають знайомство дітей з атрибутикою нематеріальної культури, представленої китайською музичною драмою. У початкових школах Китаю вчитель може показати театральні костюми наживо, дати дітям доторкнутися до них і оцінити красу крою, багатство фарб. Торкаючись мистецтва, дитина може зацікавитися ним. Чарівність масок, що надягають акторами, може спонукати учнів познайомитися із самими постановками, побачити наживо втілення гри акторів на сцені. Крім того, як зазначає один дослідник, у пекінських школах практикуються майстер-класи із виготовлення театральних масок. Діти малюють маски, а потім можуть використовувати їх у власних виставах або представити їх на дитячо-юнацьких виставках творчості.

Важливе значення має вміння педагога підібрати якісний репертуар, який розкриває моральні якості юних душ, виховує найвищі цінності, наповнює розуми гідними уявленнями про рідний народ. Як зазначає китайський мистецтвознавець і викладач Лі Сунь, репертуар повинен включати твори, що ґрунтуються на історії Китаю в його різні епохи, на філософії китайського народу, на його традиціях [8]. Крім того, китайська музична драма, що

включає безліч символічних елементів, повинна бути розглянута педагогом разом з усім класом в інтерактивній формі, із застосуванням медіа-технологій: електронної дошки, презентацій, відеоматеріалів. Кожен символ має давню історію, пов'язану із багатотисячолітньою історією Китаю [7], і важливо розглянути ці символи у загальному звучанні культури нації, показати її яскравість за допомогою малюнків, представлених на інтерактивній дошці, планшетах. Важливо перетворити процес навчання на доступний, не включаючи в програму надто складні твори, які мають глибинний підтекст, зрозумілий далеко не всім дорослим. Відсутність життєвого досвіду може призвести до того, що діти не зрозуміють матеріал і почнуть нудьгувати на уроках. І в такому разі вчитель не досягне поставленої мети – матеріал буде не освоєно.

Отже, важливо відповідати психофізіологічним особливостям розвитку дітей та юнацтва, відповідно до їх віку. Важливим є також перегляд вистав, без якого діти не отримають уявлення про те, як виглядає музична драма на сцені. У разі неможливості відвідувати вистави (наприклад, у віддалених від великих міст регіонах), можливе використання відео вистав. Перегляд може бути організованим, тобто в рамках занять, а може бути перетворено на домашнє завдання: діти у такому разі дивляться виставу через Інтернет.

Оскільки будь-який драматичний твір відрізняється складною палітрою почуттів та емоцій, важливо, щоб діти справді розуміли те, про що співають актори. У школах може практикуватись колективне обговорення прослуханого чи вивченого твору. Закріплення матеріалу може бути виконано у рамках самостійної роботи: написання есе або

реферату, залежно від віку. У письмових завданнях діти описують отримані ними емоції, враження, діляться власними переживаннями. Зрештою, вони самі вчаться розуміти та любити музику, а також свою рідну культуру. Вони виховують у собі поняття краси, духовності, розуміють, які суспільні уявлення існували у період історії розвитку Китаю. Такі складні у соціальному плані твори, як «Історії про піпі», де автор виступає на захист пригноблених, бідних і слабких, можуть бути вивчені дітьми на пізніших етапах навчання у школі.

У китайських школах існують китайські шкільні драми. Китайські шкільні драми – це жанр серіалів, що розповідають історії, які відбуваються у школі, і часто включають романтику, дружбу та повсякденне життя підлітків. Прикладами таких драм є «Солодка історія кохання» та «Найкращий час з тобою», які випущено у 2020 році, і вони включають елементи романтики та школи. Часто вони зосереджуються на темах дружби, першого кохання, стосунків між учнями та вчителями, а також на викликах, з якими стикаються молоді люди. Ці драми можуть бути як романтичними комедіями, так і серйозними драмами з акцентом на життєві проблеми.

Таким чином вивчення традиційної музичної драми Китаю має значення як джерело ціннісного ставлення підлітків до національних китайських традицій та підвищення рівня патріотизму всередині нації. Виховання моральних якостей, поваги до свого народу можна досягти шляхом якісного уявлення педагогами традиційної культури.

2. Орієнтовна навчальна програма
для учнів початкової школи (1-й – 6-й класи)
закладів загальної середньої освіти Китаю
«Вивчення етнічно-родинних традицій Китаю
засобами народного музичного мистецтва»
(розділ навчальної програми «Музика»)

Пояснювальна записка

1. ***Характеристика навчальної програми***
«Вивчення етнічно-родинних традицій Китаю засобами
народного музичного мистецтва», його місце та роль в
освітньому процесі учнів початкової школи

Навчальна програма «Вивчення етнічно-родинних традицій засобами народного музичного мистецтва» розроблена з урахуванням Закону Китаю про освіту [28].

Розділ «Вивчення етнічно-родинних традицій засобами народного музичного мистецтва» є однією із важливих складових навчальної програми предмету «Музика» в закладах загальної середньої освіти Китаю. Зміст розділу навчальної програми «Вивчення етнічно-родинних традицій засобами народного музичного мистецтва» безпосередньо пов'язаний із змістом ключових елементів навчальних програм з музичного навчання «Музика» у загальноосвітній школі КНР, таких як-от: теорія та аналіз музики, історія музики, музика і драма, музичне виконання, композиція та аранжування, музична освіта, музичні технології, етномузикознавство, психологія музики, музична філософія та естетика, що дає можливість учням

сприймати явища традиційної китайської музичної культури в комплексі спеціальних знань, умінь та навичок, розвивати художньо-образне мислення, творчу фантазію.

Програма враховує вікові та індивідуальні особливості учнів та спрямована на:

- формування у підлітків ціннісного ставлення до етнічно-родинних традицій Китаю засобами народного музичного мистецтва;
- виховання почуття патріотизму та любові до Батьківщини через вивчення народної музичної творчості;
- виховання почуття поваги до старшого покоління та шанування народних традицій як джерела краси та життєвої сили;
- виховання дбайливого ставлення до фольклору як джерела народної мудрості, історичної культурної цінності народу, усвідомлення фольклору як невід'ємної частини загальнолюдської культури;
- оволодіння школярами духовними та культурними цінностями Китаю.

Програма «Вивчення етнічно-родинних традицій засобами народного музичного мистецтва» орієнтована на:

- виховання і розвиток в учнів особистісних якостей, що дозволяють поважати і приймати духовні та культурні цінності китайського народу;
- формування у підлітків ціннісного ставлення до етнічно-родинних традицій Китаю засобами народного музичного мистецтва;
- формування у школярів естетичних поглядів, моральних установок і потреби спілкування з духовними цінностями;

- формування в учнів вміння самостійно сприймати та оцінювати культурні цінності і національні традиції;
- виховання дітей у творчій атмосфері, обстановці доброзичливості, емоційно-моральної чуйності, а також професійної вимогливості;
- вироблення в учнів особистісних якостей, які сприяють сприйняттю в достатньому обсязі навчальної інформації, вмінню планувати свою самостійну роботу, набуттю навичок творчої та виконавської діяльності, у тому числі колективного творчого процесу;
- здійснення самостійного контролю за своєю навчальною діяльністю, вміння давати об'єктивну оцінку своїй праці, формування навичок взаємодії з викладачами та учнями у навчальному процесі.

Програма реалізується у процесі навчання учнів у початковій школі (1-6 класи), та окрім освітніх вирішує завдання відродження фольклорних традицій як однієї з важливих складових національної художньої культури Китаю.

2. Термін реалізації навчальної програми «Вивчення етнічно-родинних традицій Китаю засобами народного музичного мистецтва»

Термін реалізації навчальної програми «Вивчення етнічно-родинних традицій Китаю засобами народного музичного мистецтва» для дітей, які надійшли до освітнього закладу (1-й клас) віком з шести до дванадцяти років (6-й клас), становить 6 років.

2. Обсяг навчального часу, передбачений навчальним планом, освітнього закладу на реалізацію навчального

розділу «Вивчення етнічно-родинних традицій Китаю засобами народного музичного мистецтва»:

*Обсяг (орієнтовний) навчального часу з програми
«Вивчення етнічно-родинних традицій Китаю засобами
народного музичного мистецтва»*

<i>Термін навчання</i>	<i>6 років (1-6 класи)</i>
<i>Максимальне навчальне навантаження</i>	<i>210 год.</i>
<i>Кількість аудиторних годин</i>	<i>105 год.</i>
<i>Кількість годин на позааудиторну (самостійну) роботу</i>	<i>105 год.</i>

4. Форма проведення навчальних аудиторних занять

Навчальний предмет «Вивчення етнічно-родинних традицій Китаю засобами народного музичного мистецтва» проводиться у формі групових занять чисельністю від 10 до 30 осіб.

Для учнів 1-6-х класів (початкова школа) заняття з предмету «Вивчення музичних етнічно-родинних традицій Китаю» передбачено двічі на тиждень по 35 хвилин.

5. Цілі навчальної програми «Вивчення етнічно-родинних традицій Китаю засобами народного музичного мистецтва»

Метою предмета є формування у підлітків ціннісного ставлення до етнічно-родинних традицій Китаю засобами народного музичного мистецтва; розвиток музично-творчих здібностей учнів на основі формування комплексу знань, умінь та навичок, що дозволяють самостійно сприймати,

освоювати та оцінювати твори народного музичного мистецтва.

Завданнями навчальної програми «Вивчення етнічно-родинних традицій Китаю засобами народного музичного мистецтва» є:

- освоєння різних жанрів народної музичної творчості, формування кола уявлень про народні традиції та обряди;
- навчання навичкам сприйняття музичного фольклорного матеріалу;
- навчання різноманітним видам художньої творчої діяльності як втіленню синкретичності фольклорного мистецтва: музичному, літературному, танцювальному, театральному, ужитково-побутовому;
- залучення дітей до спільних форм виконання творів етнічно-родинного фольклору та творчої діяльності.

6. Обґрунтування структури навчального предмета «Вивчення етнічно-родинних традицій Китаю засобами народного музичного мистецтва»

Обґрунтуванням структури програми є вивчення музичного мистецтва у закладах загальної освіти Китаю, які відбивають усі аспекти роботи вчителя з учнями.

Програма містить такі розділи:

- відомості про витрати навчального часу, передбаченого на освоєння навчального предмета;
- розподіл навчального матеріалу за роками навчання;
- опис дидактичних одиниць навчального предмета;
- вимоги до рівня підготовки учнів;
- форми та методи контролю, система оцінок;
- методичне забезпечення навчального процесу.

Відповідно до цих напрямів будується розділ навчальної дисципліни «Вивчення етнічно-родинних традицій засобами народного музичного мистецтва».

7. Методи навчання

Для досягнення поставленої мети та реалізації завдань розділу навчальної дисципліни «Вивчення етнічно-родинних традицій засобами народного музичного мистецтва» використовуються такі методи навчання:

- словесний (пояснення, розбір, аналіз та порівняння музичного матеріалу);
- наочний (показ, демонстрація музичного матеріалу, слухання);
- практичний (відтворювальні та творчі вправи, розподіл цілого твору на більш дрібні частини для докладного опрацювання та подальша організація цілого);
- прослуховування записів видатних виконавців, народних виконавців та колективів, відвідування народних свят, обрядів, концертів для підвищення загального рівня розвитку учня;
- виконання творів народного музичного мистецтва;
- індивідуальний підхід до кожного учня з урахуванням вікових особливостей, працездатності та рівня підготовки.

ЗМІСТ НАВЧАЛЬНОЇ ПРОГРАМИ

*«Вивчення етнічно-родинних традицій Китаю засобами
народного музичного мистецтва»*

1. Етапи навчання

Етапи навчання	Вік учнів	Термін виконання	Завдання
Підготовчий (1-2 класи)	6 -7 років	1-2 рік	«Входження» до народного мистецтва. Знайомство з материнським фольклором, народним календарем, обрядами та звичаями.
Навчальний (3-4 класи)	8-10 років	2 роки	Розвиток отриманих у 1-2-му класах умінь, навичок та знань. Інтенсивне освоєння фольклорних традицій. Знайомство з календарними жанрами, хороводними, жартівливими та танцювальними піснями.
Основний (5-6 класи)	11-12 років	2 роки	Формування стійкого інтересу до народної творчості. Комплексне освоєння традиційної музичної культури. Знайомство з календарними та сімейно-побутовими обрядами та приуроченими до них піснями. Знайомство з усіма жанровими групами пісенного та інструментального фольклору.

2. Навчально-тематичний план

Навчально-тематичний план відображає послідовність вивчення розділів і тем програми із зазначенням розподілу навчальної кількості годин.

Підготовчий етап навчання (1-2 класи)

№ п/п	Тема	Кількість годин
1.	Народний календар: осінь. Теми: Свято середини осені, також відоме як Свято Місяця, Свято місячного сяйва (є традиційним святом, популярним серед багатьох етнічних груп у Китаї, проводиться 15-го дня восьмого місяця за місячним календарем, відомий як одне з чотирьох головних традиційних свят Китаю поряд із Святом Весни, Святом Цінмін та Святом човнів-драконів). 冬天 春节，是中国民间最隆重最富有特色的传统节日之一。一般指除夕和正月初一，是农历年（又叫阴历年）的第一天，俗称“过年”，从腊八或小年开始，到元宵节，都叫过年。	9
2.	Побут та устрій. Теми: праця у полі та вдома.	3

3.	Матерінський фольклор. Теми: колискові пісні.	3
4.	Музично-фольклорні ігри.	1
5.	Народний календар, зима. Теми: Китайський новий рік. 国务院办公厅关于 2025 年	9
6.	Дитячий фольклор.	9
7.	Казки про тварин. Соціально-побутові казки. Чарівні казки. Тематичні казки по порах року. Музичні казки. Казкові мініатюри	9
8.	Народний календар – весна. Теми: Весняне свято. 国务院办公厅关于 2025 年	9
9.	Побут та устрій. Народний костюм. Китайські народні музичні інструменти: ударні – барабани та літаври.	9
	Усього:	70

**Навчальний етап навчання
(3-4 класи)**

№ п/п	Тема	Кількість годин
1.	Народний календар: осінь. Теми: Свято врожаю, Свято богині місяця, Свято місячного сяйва, Свято Місяця, Свято поклоніння Місяцю, Свято Місячної Леді, Свято Возз'єднання (одне з чотирьох головних традиційних свят Китаю поряд із Святом Весни, Святом Цінмін та Святом човнів-драконів). 冬天 春节，是中国民间最隆重最富有特色的传统节日之一。一般指除夕和正月初一，是农历年（又叫阴历年）的第一天，俗称“过年”，从腊八或小年开始，到元宵节，都叫过年。 春节历史悠久，起源于早期人类的原始信仰与自然崇拜，由上古时代岁首祈岁祭祀演变而来	9
2.	Побут та устрій. Теми: праця у полі та вдома, допомога батькам.	9
3.	День зимового сонцестояння (відзначається 22 або 23 грудня).	1
3.	Народний календар, зима. Теми:	9

	Китайський новий рік. 国务院办公厅关于2025年	
4.	Побут та устрій. Теми: будинок – будинок, частини будинку, домашнє начиння. Призначення оздоблення житла.	3
5.	Музично-фольклорні ігри.	3
6.	Народний календар – зимово-весняні традиції. Теми: Свято ліхтарів.	9
7.	Жанри народної музики. Теми: пісні та танці, весняні та літні пісні та танці. Китайські народні духові інструменти – бамбукова флейта (дунцзі), шен.	9
8.	Весняне свято (з 28 січня). 部分节假日安排的通知 一、元旦：1月1日（周三）放假1天，不调休。	9
9.	Фольклорні традиції свого регіону (провінції).	9
	Усього:	70

Основний етап навчання
(5-6 класи)

№ п/ п	Тема	Кількість годин
1.	Народний календар: осінь. Свято середини осені, також відоме як Свято Місяця, Свято місячного сяйва, Свято Місяця, Свято поклоніння Місяцю, Свято Місячної Леді, Свято Возз'єднання, Свято середини осені, Переддень Місяця (відомий як одне з чотирьох головних традиційних свят Китаю поряд із Святом Весни, Святом Цінмін та Святом човнів-драконів). 春节，是中国民间最隆重最富有特色的传统节日之一。一般指除夕和正月初一，是农历年（又叫阴历年）的第一天，俗称“过年”，从腊八或小年开始，到元宵节，都叫过年。 春节历史悠久，起源于早期人类的原始信仰与自然崇拜，由上古时代岁首祈岁祭祀演变而来，是一种原始的宗教仪式，人们会在年初之际举行祭祀活动，祈求来年五谷丰登、人畜兴旺。这种祭祀活动随着时间的推移逐渐演变为各种庆祝活动，最终形成了今天的春节。	9
2.	Побут та устрій. Теми: праця у полі та вдома, допомога батькам.	9
3.	День зимового сонцестояння (відзначається 22 або 23 грудня).	1
4.	Свято закоханих.	3

5.	Фестиваль Цінмін (свято 3 дні).	9
6.	Жанри народної музики. Китайські народні духові і струнні інструменти: бамбукова флейта (дунцзі), шен, піпа, гуцінь.	9
7.	День поминання покійних. Також іменується <i>Святом чистого світла</i> або <i>Днем душ</i> .	3
8.	Фольклорні традиції свого регіону (провінції).	9
9.	День праці.	9
10.	Фестиваль човнів-драконів. 秋天 中秋节，又称祭月节、月光诞、月亮节、拜月节、月娘节、团圆节、仲秋节、月夕等，是流行于中国众多民族中的传统节日，时间为农历八月十五，因其恰值三秋之半，故得此名，与春节、清明节、端午节并称为中国四大传统节日。	9
Усього:		70

3. Методичні рекомендації щодо вивчення української народної пісні на уроках музики у початковій школі Китаю

Ознайомлення китайських школярів з української народної піснею, в основному, спирається на слуховий метод сприймання музичних творів. Вивчення українського фольклору сприяє розвитку навичок слухання та аналізу. Учні будуть слухати та аналізувати різні жанри та форми української музики, такі як народні пісні, козацькі пісні, українські народні танці тощо. Це допоможе їм розвинути музичну ерудицію та почуття ритму. Крім того, вивчення українського фольклору може стимулювати культурний обмін між Китаєм та Україною. Учні КНР зможуть виступати з концертами української музики і танців, що дозволить їм поділитися культурними традиціями своєї країни з українськими учнями та навпаки. Це сприяє зміцненню дружби та взаєморозуміння між двома народами. Процес формування слухацької культури вчить школярів розпізнавати і аналізувати різні музичні жанри і стилі, а також сприяє їх емоційному сприйняттю музики.

Основними методами формування слухацької культури є вивчення історії музики, аналіз музичних творів, навчання активного прослуховування та розвиток музичного смаку. Кожен з представлених способів можна переробити з метою застосування українського фольклору.

Виходячи з цього визначено такі завдання:

- вивчити основні засади та цілі музичної освіти;
- визначити роль слухацької культури у музичній освіті

Китаю;

- розробити методи формування слухацької культури у школі Китаю засобами вивчення українського фольклору.

Слухацька діяльність – це активний процес сприйняття та осмислення інформації, яка отримується в результаті слухання аудіо або відео матеріалів, а також усного висловлювання іншої людини. Вона є невід’ємною частиною комунікативного процесу та відіграє важливу роль в обміні інформацією. Слухацька діяльність розвиває емпатію. Слухаючи музику, учні переживають різноманітні емоції, які притаманні цим музичним творам. Завдяки цьому процесу навчання учні розвивають свою здатність уважно слухати та активно сприймати музику. Вони поповнюють свої знання, збагачують свій музично-естетичний досвід та поглиблюють свої емоційні відчуття.

Звернемося до впливу українського фольклору на формування слухацької культури. Фольклор включає такі жанри, як пісні, танці, заклички, примовки, казки та інше. Практично всі жанри, які можуть сприйматися на слух школярами в Китаї, підходять для вивчення в рамках шкільного уроку. Вивчення українського фольклору у школах Китаю представляє унікальну можливість розглянути культурні взаємодії та переплетення між двома народами. Фольклорні пісні, казки, історії та міфи передають не лише історичні та культурні цінності, а й життєві уроки, моральні принципи та традиції. Крім того, слухання українського фольклору розвиває музичний смак та естетичне сприйняття. Різноманітність музичних жанрів – від мелодійних народних пісень до душевних романсів та могутніх епічних балад – дозволяє слухачеві розширити свій музичний кругозір та навчитися цінувати різноманітність музичних образів іншого народу.

Існує багато різних методів формування слухацької культури у рамках шкільного уроку музики. Однак, варто зауважити, що для впровадження українського фольклору на уроці необхідно враховувати мовний бар'єр та особливості культурного сприйняття українського фольклору китайськими школярами.

Уроки музики повинні включати не лише пасивне слухання, а й активне сприйняття, під час якого учні аналізують музичні твори, обговорюють їх структуру, мелодійні та ритмічні особливості. Це дозволяє їм більш глибоко вникнути в сутність музичних композицій та розвинути критичне мислення.

Дуже важливим методом вивчення українського музичного фольклору є активна участь учнів у виконавчій практиці. Це може бути як індивідуальний виступ, так і колективне музикування в ансамблі чи хорі. Через власне виконання учні краще розуміють музичні твори, освоюють техніку гри та розвивають музичну уяву. Відомі приклади виступів шкільного хору у КНР із творами українського фольклору мовою оригіналу. Це дозволяє учням як знайомитися з твором у межах класу, а й вивчати фонетичні особливості мови, виступати на публіці, знайомитися з українською культурою виконання і жанровими особливостями народної музики.

Вивчення української народної пісні під час уроків у китайській школі спрямовано на формування в учнів розуміння української музичної культури, розвиток навичок слухання та аналізу фольклору, і навіть стимулювання культурного обміну між країнами.

Цілі вивчення української народної пісні на уроках музики у школі Китаю:

- освоєння української музичної традиції. Учні знайомляться з жанрами української народної пісні, народними інструментами та традиціями фольклору;

- розвиток слухацької культури. Уроки включають активне прослуховування, аналіз творів, обговорення їхньої структури, мелодійних та ритмічних особливостей;

- стимуляція культурного обміну. Учні можуть на концертах української музики ділитися культурними традиціями своєї країни з українськими однолітками і навпаки.

Деякі методи вивчення української народної пісні під час уроків у китайських школах:

- використання мультимедійних технологій. Аудіозаписи з відеорядом допомагають краще сприймати незнайомі поняття та образи;

- робота над музичною термінологією. Засвоєння термінів зі сфери музичного мистецтва дозволяє китайським учням розуміти багато аспектів фольклору;

- колективне музикування. Через власне виконання учні краще розуміють твори, освоюють техніку гри та розвивають музичну уяву.

У Китаї існують програми, де діти освоюють традиції української народної пісенної та інструментальної творчості в рамках музично-слухової діяльності, вокально-хорового та колективного інструментального музикування. Тому учні китайської початкової школи мають можливості отримати уявлення про джерела і традиції української народної музичної творчості; дізнатися про розмаїтість жанрів української народної музики (дитячий фольклор, колискові, календарно-обрядові, жартівливі, жартівливо-танцювальні пісні (зокрема, коломийки), історичні, думи та ліричні

пісні), ознайомитися з музикою і складом українського національного інструментального ансамблю «троїсті музики» та обробками народних пісень українських композиторів, наприклад, відомий у світі «Щедрик» М. Леонтовича. Для вивчення української народної пісні у Китаї використовуються, наприклад, хрестоматія «Музика мого народу», яка містить українські народні пісні, збірники народних пісень. У них представлені жанри українських та китайських народних пісень, що допомагає порівнювати та аналізувати музичні традиції.

Представлені методи допомагають розвивати музичні навички, формувати глибоке розуміння цінності народної музики у житті кожної людини.

Українська народна пісня для учнів є потужним інструментом виховання, адже вона формує національно-патріотичні почуття, розвиває естетичний смак та любов до української мови, вчить моральних цінностей, а також сприяє розвитку творчих здібностей і почуття ритму. Народні пісні розкривають духовний світ народу, його традиції та історію, надаючи учням глибоке емоційне піднесення.

У додатках ми пропонуємо приклади українських народних пісень для учнів 1-6 класів, які можна застосовувати на уроках музики у темі «Ознайомлення з українською народною піснею на уроках музики у початковій школі Китаю».

4. З методичної скарбниці вчителів музики Китаю

Про значення традиційної народної музичної освіти для виховання характеру підлітків (Хань Жую, викладач консерваторії Цзянсуського педагогічного університету, Нанкін, Цзянсу)

На мою думку, традиційна національна музика відіграє незамінну роль у процесі китайської освіти. Будучи китайською національною музикою з історією та культурою, що нараховує понад 5000 років, вона має коріння у давньому традиційному культурному ґрунті. Вона стала свідком честі, ганьби, підйому та занепаду китайської історії та політики та створив унікальне звучання. Тому національна музика має вивчатися нашою молоддю.

На сучасній музичній сцені періодично спостерігається епідемія поп-музики. Сучасний медіа-світ зробив поп-музику повсюдною. Хоча в поп-музиці є багато гарних творів, є також низькі, вульгарні та непотрібні нижчі продукти, які заповонюють ринок. Декадентська музика робить людей духовно декадентськими і отруєє молоді і чисті серця молоді. Особливо ті запам'ятовуються пісні, ви можете в основному знати загальний тон усієї пісні, почувши вступ, і навіть мелодію можна простежити.

Нинішня ситуація в освіті змусила батьків відчайдушно записувати своїх дітей на уроки репетиторства; Уроки англійської мови, олімпіади з математики, хімії, географії тощо, породжуючи ковбоїв, які змалечку носять окуляри та неохоче носять портфелі на уроки з репетиторами. У результаті з'явилися різноманітні дивні люди з високими балами та низькою енергією. З'являється все більше новин про егоїзм, зарозумілість і

неповагу до старших; старий не дав яловичину в місці онукові, тому його образив чи навіть побив онук; діти тікали з дому через якісь дрібниці, а батьки долали тисячі миль, щоб розшукати своїх синів і дочок; шкільне насильство, шкільні скандали з роздяганням, шкільні стрибки з будівель, аборти тощо, негативні новини викликають неспокій у батьків і суспільства. Видно, що така система виховання зробила потенційні характери дітей крихкими, їхню вдачу дратівливою і навіть психологічно викривленою під впливом якоїсь непристойної музики. Рівень злочинності серед підлітків також стає все вищим і вищим, і вони стають все молодшими. Вони займаються курінням, пияцтвом, бійками, вимаганням і навіть вимаганням.

Часто трапляються випадки зґвалтувань і непристойних розбій, що свідчить про серйозні відхилення в характері та психології. Я думаю, що багато людей чули про такі випадки, як студенти коледжу отруїли та катували ведмедів. Як у особи, яка вступила до вищого навчального закладу для здобуття вищої освіти, така поведінка зумовлена серйозними вадами характеру та психологічними відхиленнями. Це також тісно пов'язане з поганим міжособистісним спілкуванням і саморегуляцією. Це марна трата навчання, яке їм дали батьки та країна.

Можливо, саме через таку ситуацію в онлайн-новинах з'являється все більше повідомлень, які привертають увагу батьків і суспільства. Якісну освіту активно пропагували, і деякі люди відкрили важливість національної музики. Почніть рекламувати та закликати до китайських досліджень, базова освіта в школах не схожа на музичні заняття у 1970-х і 1980-х роках. Все більше і більше дітей відвідують репетиторські гуртки з каліграфії, живопису,

опери тощо, і рекомендується, щоб діти вивчали національне традиційне музичне мистецтво.

З великою увагою музичні підручники замінюють класичні національні музичні шедеври відомими піснями різних країн. Вони не орієнтуються на справжній моральний, інтелектуальний, фізичний, естетичний, трудовий і всебічний розвиток. Вони зосереджені на головних предметах; мови, математики, іноземної мови, культури, історії та місцевої освіти, і навіть ігнорують викладання музики.

Діти вивчають народну музику, щоб зміцнити традиційну культуру учнів і якісну освіту, і починають із прищеплення музики для пропаганди традиційних моральних концепцій. Відомий музикант Хе Лютінг зазначив: «Музика є важливим засобом для виховання благородного морального характеру, думок і почуттів людей. Хороша пісня (музика) часто змушує людей замислитися над нею та має нескінченний присмак, особливо для молодих людей, вона може мати глибокий вплив і навіть вплинути на його життя. «Прокрастися в ніч з вітром!» Сильна художня привабливість виконує унікальну освітню функцію і відіграє незмірну роль.

Національна музика містить багатий морально-виховний зміст. Скромність, повага і покора часто закладаються у ваш розум, навіть не усвідомлюючи цього.

Дозвольте надати деякі поради.

Використовуйте народну музику для навчання.

Вона змушує учнів любити рідне місто, любити природу, любити навчання, любити працю і любити науку, утверджувати ідеали та національні традиції.

Наслідуйте традиції, поважайте вчителів, будьте доброзичливими один до одного тощо та допомагайте учням з різних боків.

Народна музика допомагає народитися з благородними моральними якостями. Традиційна опера може впливати на характер, поведінку та думки людей через яскраві характери та моральні якості.

У музиці інтегрована етика, постійно надихається здатність учнів до самовиховання в моральному плані. Наприклад, відома історія Юй Боя та Чжун Цзиці розповідає студентам про смерть за кохану людину. Відома пісня на піпі «Засідка з усіх боків» дозволяє учням зрозуміти героїчний дух стародавніх воїнів, які захищали свої сім'ї та країну, а виконання на піпі Лю Цзінтін полегшувало труднощі людей, які були на дні суспільства того часу...

З професійної точки зору пісні – це основний спосіб вираження емоцій від давнини до сьогодення. Вони повною мірою використовують різноманітні форми, ритми, мелодії, багаті гармонії, красиві й витончені тембри для вираження почуттів. Тому вони можуть безпосередньо торкатися емоційних центрів людей і шокувати серця людей. Вони мають велике проникнення і вплив на емоційний світ, світоглядні настрої, моральні уявлення молоді. Тому школи повинні приділяти більше уваги музичному вихованню, щоб доповнити мораль музикою. Зокрема, національна музика може дозволити здобувачам освіти зрозуміти свою націю та країну, щоб глибше зрозуміти традиційну мораль Китаю, стародавньої країни етикету.

З практичної точки зору підвищення народної музичної освіти може допомогти учням розслабитися під

час музики та зняти тиск навчання. Особливо під час навчання гри на інструменті.

Використання вух і очей разом може всебічно розвивати людський мозок; чим майстернішими та складнішими є рухи пальців під час гри, тим більше складніших нейронних зв'язків можна встановити з мозком, роблячи розум чутливішим та розумнішим. Крім того, серія попередніх процедур, таких як спалювання ладану, миття рук і гра на фортепіано, дозволяє учням відчувати святість музики, тонко проникаючи в свідомість учнів традиційними моральними поняттями та змушуючи учнів розвивати почуття поваги до національної музики, вчителів і країни.

Крім того, під час викладання народної музики жваве виконання та творча діяльність сприймання народної музики може пробудити в учнів прагнення до виконавства та творчий імпульс.

Покажіть їх потенційну особистість і творчі таланти, щоб їхня уява та творче мислення могли бути повністю використані. Етнічна музика має групові характеристики, такі як унісон, хор, ансамбль, дуєт, ансамбль, спів і танець тощо. Ця скоординована групова мистецька діяльність також слугує різновидом міжособистісного спілкування з музикою як ланкою. Це допомагає розвивати групову свідомість учнів і взаємну повагу до співпраці, сприяє нормальному розвитку особистості та психології учнів, покращує емоційний інтелект учнів.

В даний час для студентів коледжів музичні курси пропонуються в звичайних університетах, такі як «Аналіз музики», «Музика кіно та телебачення», «Історія західної музики», «Історія китайської музики» тощо. Музична освіта має велике значення для всебічного покращення якості

студентів коледжу, сприяння їх здоровому фізичному та розумовому розвитку та навчанню дивитися життю з ідеальним станом розуму, добре ставитися до життя та прагнути до ідеалів.

Вивчення китайської народної музики, міцна національна згуртованість, породжена глибшим розумінням музичної культури Батьківщини, сприяє вихованню патріотизму молоді; учні також розширюють свій естетичний кругозір, вивчаючи музичну культуру інших країн і народів світу. Зрозуміти унікальність і різноманітність музичної культури різних етнічних груп у світі, покращити розуміння та повагу до різних етнічних культур і навчитися використовувати музику для регулювання емоцій.

Музика відіграє величезну роль у проникненні та тонкому впливі на особистість. Але найсуттєвішим і головним є освіта, яка культивує освічених громадян сприймати, аналізувати, відчувати, переживати, оцінювати, ідентифікувати та створювати красу китайської музики та мистецтва. Це також визнає відомий музикант моєї країни Хе Лютінг. Стародавній Зуйюй якось сказав: «Доброзичне виховання не таке глибоке, як звук доброзичливості». «Слово «доброзичливий» тут стосується міркування, а «доброзичливий звук» стосується музики. Він вірить, що музика та міркування можуть мати глибокий вплив на людей. Музичне мистецтво відрізняється від монотонного проповідування, яке справляє враження на дитячі серця своїм багатим сценічним образом, унікальними художніми техніками, прекрасною мелодією, барвистим ритмом, елегантною гармонією та здоровим і піднесеним духом. Завдяки «вихованню через розваги» та «впровадженню

теорії в Sui» воно яскраво й глибоко скеровує дітей шукати істину, бути добрими та любити красу, виховувати добрий характер і виховувати благородні почуття у тонкий спосіб, щоб вони могли здорово розвиватися як фізично, так і розумово.

Китайська нація з давніх часів має гарну традицію надавати важливого значення музичній освіті. Моя країна, стародавня цивілізована країна, відома як «Країна ритуалів і музики». Історія китайської музичної освіти починається з пропаганди ритуального музикування в епоху до Цінь. Людське мистецтво можна простежити до первісного суспільства 70 000 років тому. Серед усіх мистецтв національні музичні форми є найжвавішими та найрізноманітнішими. Походження і розвиток щастя синхронізуються з виживанням і розвитком людей. До того, як люди увійшли в цивілізоване суспільство, коли ще не існувало писемності, музика вже передувала мові і стала засобом для людей висловлювати та виливати свої емоції. Він також став невід'ємною і важливою частиною стародавніх жертвоприношень і святкувань. Тому «Книга музики. Книга обрядів» говорить: «Ритуал означає особливі речі та повагу; музика означає різні слова та любов. Емоції ритуалу та музики однакові, тому королі династії Мін слідували один за одним». Це означає: ритуал вчить людей поважати один одного за допомогою різних ритуалів; музика вчить людей любити один одного через різні звуки. Соціальні функції ритуалу і музики однакові.

Як видно, через музичне національне виховання в учнів можна формувати патріотизм, революційні традиції, ідеологію, сформувати правильний світогляд і погляд на життя. Це також ілюструє важливість традиційної народної

музичної освіти для виховання характеру та її потенціал і робить надзвичайний вплив на соціальну стабільність. Як краще використовувати традиційну народну музику для виховання та навчання наступного покоління, необхідно відкрити, «розкопати» та посіяти у душі наступних поколінь.

Родинне виховання: що ви зробили для успадкування традиційної культури? (Жун Чжункуй, доктор педагогічних наук Центрального інституту освітніх наук, округ Дао, провінція Хунань)

Родинне виховання є важливою частиною традиційної культурної спадщини, а її спадковість зосереджена на системі поведінки, заснованій на традиційній культурі. Зараз слабе успадкування традиційної культури в родинному вихованні в моїй країні, в основному проявляється в трьох аспектах: недостатня інтерналізація дітьми традиційної культурної системи поведінки, слабка обізнаність батьків щодо традиційної освіти та відсутність впливу традиційного родинного виховання на поведінку батьків і дітей. Для зміцнення традиційної культурної спадщини родинного виховання необхідно змінити погляди батьків на часовий і просторовий зміст родинного виховання; орієнтувати зміст традиційної культурної спадщини родинного виховання на виховання традиційного етикету та самовпевненості; висвітлити роль слова і вчинку батьків та вплив традиційних свят; та посилення підтримки країною успадкування культури родинного виховання.

Родинна освіта матиме корисний додатковий або некорисний компенсуючий вплив на шкільну освіту та соціальну освіту. Це підтверджено нашою освітньою

практикою. Центр традиційної культурної спадщини в сімейному вихованні зосереджений на системі поведінки традиційної культури. У процесі традиційної культурної спадковості в освіті, хоча сім'я, школа та ЗМІ справді успадковують різноманітні елементи традиційної культури, сімейне виховання фокусується на системі поведінки в культурі, шкільне – на системі знань, а мас-медіа – на системі ціннісних орієнтацій. Звідки ми це знаємо? По-перше, з точки зору історичної еволюції людської освіти, у первісну епоху освіта і людське життя були безпосередньо тотожні. Пізніше, з безперервним накопиченням людського досвіду, появою писемності, безперервною диференціацією та розширенням знань, безперервним уточненням суспільного поділу праці, стали формуватися штатні вчителі та шкільна освіта. Таким чином, «всеохоплююча» діяльність щодо культурної спадщини, яка спочатку здійснювалася родиною та етнічними групами, також частково поступилася місцем у шкільній освіті, а пізнання та зміст, заснований на навичках, більше передавалися школам. Пізніше, з поступовим розвитком засобів масової інформації та їх все більшим проникненням у життя людей, деякі види культурної спадщини, якими спочатку займалися сім'ї та школи, були частково замінені засобами масової інформації.

По-перше, система традиційної культурної поведінки дітей недостатньо засвоєна. Система поведінки в традиційній культурі включає в себе в основному специфічну поведінку, яку діти демонструють у повсякденному житті. Стилi та звички та етична спорідненість, моральні концепції, системи життя, звичаї та звички, які їх підтримують. Відсутність інтерналізації традиційної системи культурної поведінки дітей

проявляється в основному в трьох аспектах: по-перше, бракує традиційної сімейної етики та прихильності, а їхні сімейні концепції бідні. Багато дітей сьогодні не знають традиційних «П'яти стосунків» і не розуміють принципу **«нема нічого кращого за синівську шанобливість»**. Їм важко висловити подяку батькам на їхніх днях народження та традиційних святах, але вони можуть подолати тисячі миль, щоб зустрітися з користувачем мережі. Вони не тільки забули власні традиційні звичаї та звички, а й піддали жорсткій критиці традиційну китайську сімейну етику. Сильне почуття сімейної честі в минулому зникло.

По-друге, у них відсутні гарні риси характеру, погане почуття відповідальності та національна свідомість. Діти в багатьох сім'ях позбавлені ідеалів і цілей у житті, мають слабку волю і недостатню наполегливість, а коли стикаються з якоюсь справою, вони зосереджуються на власних інтересах і негайних здобутках і втратах. Їм не вистачає соціальної моралі та виховання характеру, а також мають слабе співчуття та почуття відповідальності. Особливо коли мова йде про країну, в якій вони живуть, вони не мають у своїй свідомості національного поняття, а все більше виявляють сліпу «інтернаціональність». Знову ж таки, їм не вистачає хороших звичок поведінки. Багато дітей, розпечені батьками, не тільки не сформували хороших життєвих звичок і в усьому покладаються на інших, але й ведуть хаотичний спосіб життя, не мають найелементарніших життєвих навичок і трудових звичок. Примітним явищем є те, що багато батьків не тільки не схвалюють вищезазначену поведінку своїх дітей, але й свідомо захищають їх.

У сучасному суспільстві соціальні послуги проникли в усі аспекти сімейного життя. Внутрішню виховну функцію сім'ї замінюють все більш розвинуті та вдосконалені заклади соціального забезпечення та культурно-освітні установи. Соціалізація сімейного виховання певною мірою знайшла альтернативні шляхи для сучасних батьків у вихованні дітей. Зменшуючи навантаження на батьків, це також зменшило обізнаність батьків щодо навчання своїх дітей. Що стосується останнього, то все більш розвинута шкільна освіта та усталена освіта в дитячому садку також забезпечили «наукову» основу для того, щоб батьки уникали своєї відповідальності за навчання своїх дітей. Так що ж потрібно змінити у системі родинного виховання?

По-перше, змінити розуміння батьками культурної спадковості родинного виховання та розширити погляди батьків на часовий, просторовий і зміст культурної спадковості родинного виховання. По-перше, змініть лінійний погляд на час. Багато батьків вважають, що сімейне виховання обмежується дошкільним періодом, і що їхні обов'язки щодо навчання своїх дітей повинні бути відповідно зменшені після того, як їхні діти вступають до школи та суспільства. Фактично, це лінійний погляд на часові межі родинного виховання, тому що родинне виховання в традиційній китайській культурі є процесом повного робочого дня, який має певний відтінок сучасної «освіти впродовж життя». По-друге, змінити концепцію замкнутого простору. Багато батьків вважають, що родинне виховання – це лише «очне» навчання вдома, і що воно не може здійснюватися, якщо батьки та діти не разом. Насправді це закритий погляд на сімейне виховання культурної спадщини. Хоча в китайській культурі існує

приказка, що «не варто їхати далеко, поки живі батьки», насправді під час дорослішання дітей час, який вони живуть під одним дахом з батьками, все одно обмежений. Крім того, окрім безпосереднього впливу слів і поведінки батьків і дітей, культурна спадщина сімейного виховання також має багато інших способів впливу, таких як листи, телефони, телеграми та інтернет. Деякі з цих способів навіть ефективніші, ніж особисте проповідування вдома. Наприклад, листи, які відомі як найкращий спосіб духовного спілкування, у минулому завжди віддавали перевагу родинному вихованню. Подібних прикладів багато в історії родинного виховання в Китаї, до яких ми додаємо музичне виховання, зокрема народне музичне мистецтво як засіб формування ціннісного ставлення підлітків до етнічно-родинних традицій Китаю.

Про вплив «Старовинних пісень народності Мяо» на суспільні традиційні моральні звичаї (Пен Дунлінь. Викладач Школи марксизму, Університет Гуйчжоу, Гуйян, Гуйчжоу)

Як своєрідний витвір народного мистецтва етнічних меншин, який поєднує в собі пісню, танець і музику, «Старовинні пісні народності Мяо» мають сильну мистецьку та емоційну привабливість. Спів «Старовинних пісень Мяо» часто виконується під час фестивалів Мяо та колективних зібрань, що, швидше за все, створить національну згуртованість та національну ідентичність серед групової аудиторії. З іншого боку, у реальному житті звичаї Мяо (такі як весілля, перегони на човнах-драконах тощо) також тісно пов'язані зі стародавніми піснями Мяо.

1. Тексти пісень описують подібні та послідовні сцени історії та культури, виробництва та праці, весілля та похорону, що робить «Старовинні пісні Мяо» приємнішими для сприйняття в мистецтві та більш емоційно вибуховими, що проявляється у злитті сцен і чуттєвої практики та ціннісного поля, отриманого від реалізації діяльності, таким чином несвідомо впливаючи на загальні моральні звичаї суспільства та формуючи добрі звички та звичаї, визнані нацією. При цьому шляхом відповідного поєднання вольового вибору і моральної діяльності, завдяки безперервним роздумам та інтеграції формується національний дух народу Мяо та такі концепції якості, як наполеглива праця, хоробрість та прагнення до свободи та справедливості. Перелічимо декілька кейсів виховного значення «Старовинних пісень народності Мяо» на молодь.

Передача моральних емоцій. Як матеріалізований носій мислення та свідомості етнічної меншини, «Старовинні пісні Мяо» походять як від реальної праці матеріального виробництва, так і від практики духовної свідомості. Перформанс – це не лише художнє відтворення щоденних сцен, яке залишає нам перцептивне розуміння мови та поведінки; він також може полегшити фізичну втому завдяки своїй естетичній розвазі, посилити пристрасть людей до позитивного психічного стану, підвищити національну впевненість у собі та згуртованість, а також сподівання на пошуки кращого життя. Те, про що ми залишаємо думати, є вічним, те, що ми часто називаємо «духом» і «мисленням».

Емоційна привабливість і «помірне посилення» [1]. Виконуючи старовинні пісні, виконавці використовують свідомі рухи тіла та відповідну міміку, щоб трансформувати

емоції людей із загальних вражень від речей і поведінки в абстрактні поняття, таким чином формуючи відповідні думки та свідомість. Це, по суті, емоційний обмін між суб'єктом і об'єктом вистави через мову, вираження та дію, і є передумовою ритму для очікування волі та набуття чесноти. Вираження лірики – це передача мови. Мова – це система символів. Цінність і значення, які він представляє, набагато перевищують просте вираження його початкової форми. Лірика багата на емоційне вираження та поведінкові настанови. Ці слова з особливими емоціями містять прямий або непрямий досвід, який трансформується у внутрішній досвід аудиторії, дозволяючи аудиторії встановити відповідне емоційне усвідомлення та мислення.

Завдяки кровному спорідненню з батьками, емоції та взаємодія між батьками та дітьми не тільки дозволяють молодому поколінню спостерігати та наслідувати, але й переживати та відчувати слова та вчинки батьків, що робить емоційне виховання та «емоційне переживання» важливим фактором морального виховання.

Як форма народної творчості, старовинні пісні Мяо використовують слова, жести та інші символічні символи для вираження внутрішніх почуттів і поширення цих почуттів, у тому числі моральних емоцій, для турботи про людей навколо них і отримання гарної винагороди за якісний вибір і силові практики.

Довга соціальна еволюція справді ускладнює нам точне розуміння всього її змісту, але мистецькі сцени, естетична свідомість і естетичні методи, які спалахують у «Старовинних піснях народності Мяо», допомагають нам досліджувати прототип і вплив традиційних національних етичних думок. Щоб зрозуміти традиційні етичні погляди

народу Мяо, ми повинні згадати «примітивне мислення» та «примітивні емоції».

2. Формування національного духу. Культура є мірилом нації. Кожен народ має свою неповторну культуру, в тому числі етичну. Народні свята характеризуються яскраво вираженим національним колективізмом. «У сфері культури... кожна нація, якою б малою вона не була, спроможна і здатна зробити власний цінний внесок у спільну культурну скарбницю»[6]. Національні фестивалі мають багатий культурний зміст і відображають і зміцнюють національне почуття приналежності та ідентичності. Народ Мяо, як і інші етнічні меншини в Китаї, добре вміє співати і танцювати. Пісні використовуються для того, щоб згуртувати друзів і родичів і передати емоції; пісні використовуються, щоб розповісти про історію та прояснити правду. Етнічна група мяо має широкий спектр фестивальних майданчиків, і їх зміст включає святкування врожаю, поклоніння предкам, весілля, відтворення та інші теми. Вони виконують численні соціальні функції, такі як політика, економіка та культура.

Далі буде роз'яснено внутрішній зв'язок між широкомасштабною народною діяльністю національності Мяо та «Старовинними піснями національності Мяо» через опис «Фестивалю товариства барабанів». Це природне переплетення є лише силуетом і вузлом соціальної історії та ідеологічної системи. Товариство барабанів – це народна громадська організація мяо, що складається з одного або кількох сіл з одним кланом і предком. Вона виникла з матріархально-кланового суспільства тисячі років тому. Суспільство барабанщиків є основною формою суспільства Мяо, а свято барабанів є основним святковим заходом, під

час якого товариства барабанщиків спільно поклоняються своїм предкам. Він все ще проводиться регулярно в багатьох місцях збору Мяо. «Загалом ритуали та дії барабанного товариства поділяються на десять частин: пробудження барабана, рубання барабанного дерева, різання барабана, заміна барабана, принесення барабана в жертву, полив дерева квітами, будівництво духової кімнати, відправлення барабана та миття барабана» [7]. «Mei Bang Mei Liu» і «Jiang Yang», які співаються в тексті жертвоприношення барабана, також є фігурами предків у «Старовинних піснях народності Мяо». Під час барабанної церемонії «руби, змінюй і веди» частина «жертвних слів», які читав священик, який головував на церемонії, була взята з тексту «Старовинних пісень народності Мяо». Спів «Старовинних пісень Мяо» пронизує всі основні фестивалі та заходи, і це не просто індивідуальний спів і танці, розважальна діяльність. «Старовинні пісні народності Мяо» можна співати під час роботи в полі; його можна здійснювати на святкових зібраннях або на урочистих і гідних жертвоприношеннях. По-друге, жертвний барабан відображає те, що соціальна організація національності мяо була сформована в довгостроковому історичному процесі розвитку, заснованому на відповідних кровних і географічних зв'язках. Переважна більшість людей, які беруть участь у жертвоприношеннях, є членами родів і сіл, які мають спільного предка і проживають у сусідніх селах.

«Старовинні пісні народності Мяо» відображають міфи та релігійні думки народу Мяо. Вони містять велику кількість легенд про богів і відьом і сповнені романтичного колориту первісних міфів. Старовинні пісні Мяо – це форма південного народного мистецтва, яка черпає живлення

південної культури Чу. Багато оповідань у ньому схожі на міфи народності хань, з романтичним забарвленням і глибоким почуттям. З часом були внесені відповідні корективи та доповнення зі збереженням традиційного ядра. Міфи в «Старовинніх піснях народності мяо» — це не просто прості та зворушливі міфи. Вміщені в них світоглядні принципи приймалися наступними поколіннями, інтегрувалися в трудову практику людей, сублімувалися в психологічну структуру та традиційні цінності національної культури. З удосконаленням співаків і простих людей його значення постійно оновлюється, повною мірою втілюючи впевненість, наполегливість і мудрість людей у веденні тривалої і невпинної боротьби з трудностями і негараздами.

Арістотель зазначав, що «треба усвідомлювати вплив музики на свій темперамент і душу» [8], а музичне мистецтво — це важливий спосіб виховання моральних якостей людини. «Старовинні пісні народності Мяо» виражають настрій народу Мяо, даруючи людям сильну й благородну духовну насолоду та психологічне задоволення. «Оскільки музика приносить радість, а чеснота полягає в чіткому розрізненні між радістю та любов'ю та ненавистю, необхідно чітко пояснити, що немає нічого важливішого, ніж розвивати здатність робити правильні судження та вчитися шукати щастя в добрих почуттях і благородній поведінці» [9]. Красиві мелодії, тексти, які легко запам'ятовуються, зворушливі пісні та танці... Коли народ Мяо цінує і відчуває красу мистецтва, він отримує моральне виховання, розуміє людські стосунки та принципи покращити їхнє моральне судження. Водночас вони розвивають хороші звички поведінки та почуття моральної відповідальності у своїй щоденній моральній практиці. Ці

ідеї та звички, у свою чергу, поступово соціалізувалися та інституціоналізувалися через мистецтво, релігію, звичаї тощо та проникли в суспільство Мяо.

«Старовинні пісні народності Мяо» містять багаті етичні думки та є важливим джерелом традиційної національної етичної культури моєї країни. Ми повинні критично успадковувати та розвивати культурні традиції та моральні звичаї етнічних меншин нашої країни, щоб краще служити розбудові соціалістичної моральної системи.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. Бухнієва О.А., Ван Ченьсі. Народна музична творчість (філософсько-педагогічний і мистецький аспекти). Монографія (гол. ред. О.О. Біла). Ізмаїл : ІДГУ. 2024. 177 с. <http://surl.li/vtntdy>
2. Ван Ченьсі. Сутність та складові формування у підлітків ціннісного ставлення до народного музичного мистецтва: історичний аспект // Науковий вісник ІДГУ (2021) <http://visnyk.idgu.edu.ua/index.php/nv/article/view/487>
3. Ван Ченьсі. Зв'язок народного музичного мистецтва з українськими етнічно-родинними традиціями // Науковий вісник Ізмаїльського державного гуманітарного університету (2022) <http://visnyk.idgu.edu.ua/index.php/nv/article/view/562>
4. Ван Ченьсі. Актуальні проблеми виховання підлітків засобами народного музичного мистецтва в Китаї // Матеріали Міжнародної науково-практичної інтернет-конференції «Проблеми та перспективи розвитку сучасної науки в країнах Європи та Азії» Переяслав (2021) <http://conferences.neasmo.org.ua/uk/conf/89/cat/7>
5. Ван Ченьсі. Значення етнічно-родинних традицій у становленні підлітків // Науковий пошук студентів ХХІ ст.: актуальні питання гуманітарних та соціально-економічних наук. Вип. 7. За матеріалами VII Всеукраїнської науково-практичної конференції. Ізмаїл: РВВ ІДГУ, 2021. 364 с. С.19-22. <http://idgu.edu.ua/wp-content/uploads/2021/11/prohrama-16.11.21.pdf>
6. Ван Ченьсі. Можливості психолого-педагогічного впливу на особистість засобами національного фольклору // II Міжвузівська науково-

практична конференція «Вища освіта у міждисциплінарному вимірі: від культурних традицій до педагогічних інновацій» (2022)

<http://dspace.idgu.edu.ua/jspui/handle/123456789/1735>

7. Ван Ченьсі. Формування поваги до національних традицій на уроках музичного мистецтва у середній школі // Програма XII Всеукраїнської науково-практичної конференції молодих вчених та студентів з нагоди Всеукраїнського дня науки «Пріоритетні напрями європейського наукового простору: пошук студента» (2022)

8. Музика. Підручник для обов'язкової освіти [https://www.rymusic.art/].

9. Підручник «Музика» для 1 класу. Том 1
Видавництво Народна освітня преса 《音乐》一年级上册
出版社 人民教育出版社

10. Підручник «Музика» для 2 класу. Том 1
Видавництво Народна освітня преса . 《音乐》二年级上册
出版社 人民教育出版社

11. Підручник «Музика» для 3 класу. Том 1
Видавництво Народна освітня преса. 《音乐》三年级上册
出版社 人民教育出版社

12. Підручник «Музика» для 4 класу. Том 1
Видавництво Народна освітня преса. 《音乐》四年级上册
出版社 人民教育出版社

13. Підручник «Музика» для 5 класу. Том 1
Видавництво Народна освітня преса. 《音乐》五年级上册
出版社 人民教育出版社

14. Підручник «Музика» для 6 класу. Том 1
Видавництво Народна освітня преса. 《音乐》六年级上册
出版社 人民教育出版社

15. Рудницька О. П. Українське мистецтво у
полікультурному просторі: книга для вчителя. Київ : Еке
Про, 2000. 208 с.

16. [美] 沃尔特·翁. 口语文化与书面文化. 北京: 北京
大学出版社, 2008. [США] Вальтер Онг. Усна культура та
писемна культура. Пекін: Peking University Press, 2008.

17. Чжао Юцзін. Дослідження змісту традиційної
китайської музики у підручниках музики для початкової
школи. Фучжоу. 2020. 95 с. 作为学科学、学术史的民族音乐
学发展史 《音乐民族志方法导论: 以中国传统音乐为实例》
教学与辅导之三

18. Кіктенко В.О. Дослідження Китаю в незалежній
Україні. Україна–Китай №1(7) 2017.
<https://sinologist.com.ua/vivchennya-kitayu-v-nezalezhnij-ukrayini/>

19. Ван Лінхуа. Патріотичний зміст уроків музики у
початковій школі. Викладання та виховання. 2017. No 2. С.
80-83 (кит.).

20. Лю Чжуо. Музична освіта у середній школі
Хунань Гуан'ї. Хунань, 2019. (кит.).

21. Хуан Дуаньї. Про виховання патріотизму та
музична освіта // Народна музика. 2017. No 5. С. 177-178
(кит.).

22. Цяо Цзяньчжун. Різноманітний світ китайської
народної пісні // Народна музика. 2017. No 7. С. 53-55 (кит.)

23. Чжан Сяовой. Емоційна сила китайських народних пісень. Тяньцзінь, 2016 (кит.).

24. Чжан Хуей. Музичний дух традиційної китайської пісні // Суспільні науки в Шаньдун. 2019. No 9. С. 95-97 (кит.).

25. Чжан Цзюнь. Китайська народна музика у професійній підготовці студентів музичних факультетів. // Народна музика. 2008. (кит.)

26. Чжан Шаотун. Пісні як частина китайської культури // Народна музика. 2018. No 11. С. 26-32 (кит.).

27. Чжао Юншань, Чжан Сюефень. Вивчення традиційної музичної культури Китаю в старших класах // Північна музика. 2019. No 9. С. 41-47 (кит.).

28. Міністерство освіти Китайської Народної Республіки. Стандарт навчальної програми обов'язкової освіти з мистецтва. Пекін. 2022. 124 с.
https://www.ictr.edu.cn/download_center/ywjy.html

29. Чжао Юцзін. Дослідження змісту традиційної китайської музики у підручниках музики для початкової школи. Фучжоу. 2020. 95 с. 作为学科学、学术史的民族音乐学发展史 1 —— 《音乐民族志方法导论:以中国传统音乐为实例》教学与辅导之三

ДОДАТКИ

Додаток А

Народні китайські пісні для вивчення на уроках музики у початковій школі КНР (приклади)

1 年級 (1клас)

《你我他》

妈妈生下我，就有你我他。
同在一个蓝天下，我们是一家，
我帮你，你呀，你帮他，
分不开的你我他，你呀，你我他，
我帮你，你呀，你帮他，
分不开的你我他，你呀，你我他，
你我他，你我他。

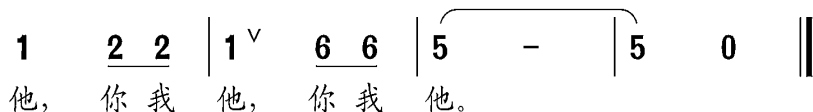
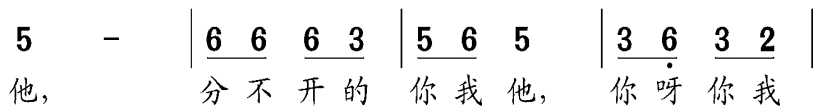
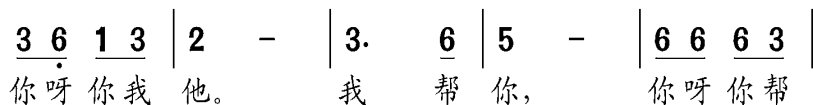
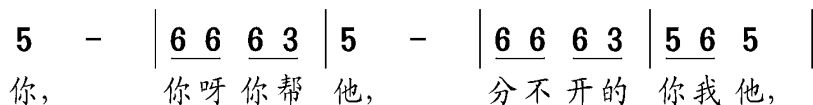
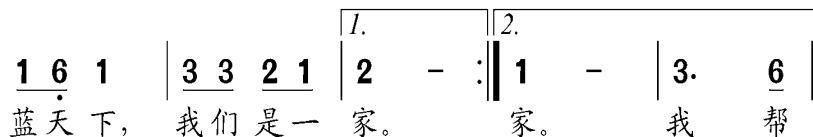
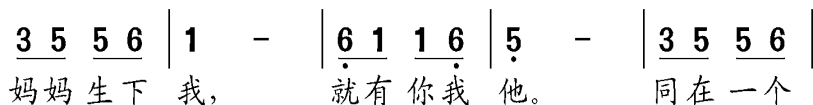
《*Ти, я і він*》

Мене народила моя мати.
Є ти, я і він.
Під тим самим блакитним небом,
Ми – сім'я. Я тобі допоможу.
Ти, допоможи йому.
Ти, я і він – нероздільні. Ти, я і він, Я тобі допоможу.
Ти, допоможи йому. Ти, я і він – нероздільні.
Ти, я і він, Ти, я, він. Ти, я, він.

1=E $\frac{2}{4}$

国家艺术教材编写组改词

李 希 海 曲

《小宝宝睡着了》

星星睡了，月亮睡了，
天上的白云不动了，
虫儿不叫了，
小鸟不飞了，
小宝宝呀，睡着了

《Малюк заснув》

Зірки сплять,
Місяць спить,
Білі хмари на небі зупинилися.
Комахи перестали цвірінькати.
Пташка перестала літати.
Малюк, заснув.

1 = F $\frac{3}{4}$

稍慢 安静地

俞梅丽词
王瑜珠曲

3	5	-		<u>3 2</u>	1	-		2	3	-		<u>1 6</u>	<u>5</u>	-	
星	星			睡	了，			月	亮			睡	了，		
虫	儿			不	叫	了，		小	鸟			不	飞	了，	

<u>1</u>	<u>1</u>	<u>6</u>	<u>5</u>												
天	上	白	云												
小	宝	宝	呀												

1.										2.									
<u>1</u>	<u>3</u>	<u>2</u>	-	:	<u>2</u>	<u>3</u>	<u>1</u>	-	:	<u>1</u>	<u>3</u>	<u>2</u>	-	:	<u>2</u>	<u>3</u>	<u>1</u>	-	:
不 动 了。										睡 着 了。									

«好妈妈»

我的好妈妈，	妈妈妈妈快坐下，
下班回到家，	请喝一杯茶，
劳动了一天，	让我亲亲您吧，
多么辛苦呀，	让我亲亲您吧，
妈妈妈妈快坐下，	我的好妈妈。

«Добра мама»

Мамо, мамо, сідайте
швидше.

Випийте чашку чаю,
будь ласка.

Моя любя матусю,

Після того, як я
закінчив роботу, я
прийшов додому.

Будь ласка.

Дозволь мені тебе
поцілувати.

Дозволь мені тебе
поцілувати.

Моя добра мама.

Після робочого дня,
Яка важка робота!

Мамо, мамо, сідайте
швидше. Мамо, мамо,
сідайте швидше.

Випийте чашку чаю,

Дозволь мені тебе
поцілувати.

Дозволь мені тебе
поцілувати.

Моя добра мама.

1=F $\frac{2}{4}$

潘振声词曲

(5 5 6 5 | 3 3 3 0 | 5 3 3 2 | 1 0) | 3 3 5 2 2 |

我的好妈

1 0 | 5 3 5 6 6 | 5 0 | 2 3 5 6 | 3 2 3 0 |

妈， 下班回到家， 劳动了一天，

5 6 5 3 | 2 0 | 3 3 3 2 | 1 6 5 0 | 3 3 3 2 |

多么辛苦呀， 妈妈妈妈快坐下， 妈妈妈妈

1 6 5 0 | 5 6 1 2 | 3 - ||: 5 3 5 6 6 | 5 3 2 0 |

快坐下， 请喝一杯茶。 让我亲亲您吧，

5 3 5 6 6 | 5 3 2 0 | 5 3 3 2 | 1 - :||

让我亲亲您吧， 我的好妈妈。

《找朋友》 Знайти друга

找呀 找呀 找朋友

找到一个好朋友

敬个礼 握握手

你是我的好朋友

你是我的好朋友 再见

Шукати друзів

Знайди хорошого друга

Привітатися та потиснути руку

Ти мій добрий друг

Ти мій добрий друг

Прощання

2 年级 (2клас)

《我们的家园》 Наш дім

春雨过彩虹起 雨滴聚在小溪里

你推我我帮你 一起汇进大河里

我们的家在大河里 谁也不能离开集体

这个故事告诉你 团结才能得胜利

小水珠真神气 一蹦蹦到河岸脊

双手叉腰高声喊 我的力量最大哩

我们的家在大河里 谁也不能离开集体

这个故事告诉你 团结才能得胜利

Наш дім

Після весняного дощу з'являється веселка

Краплі дощу збираються в струмку

Ти мене підштовхуєш, а я тобі допомагаю

Разом у річку

Наш дім знаходиться в річці

Ніхто не може вийти з групи.

Ця історія розповідає вам

Єдність приносить перемогу

Маленькі крапельки води такі дивовижні

Стрибнути на гребінь берега річки

З руками в стегна, кричачи

Моя сила найбільша

Наш дім знаходиться в річці

Ніхто не може вийти з групи.

Ця історія розповідає вам

Єдність приносить перемогу

春雨过， 彩虹起，
小水珠， 真神奇，

雨 滴 聚 在 小 溪 里。
一 蹦 蹦 到 河 岸 脊。

你 推 我， 我 帮 你，
双 手 叉 腰 高 声 喊，

一起汇进 大河 里。}
我的力量 最大 哩。}

3 年级 (3клас)

《太阳出来了》

太阳啊 太阳啊 太阳出来了，
太阳落下山 月亮出来啦。

小河啊 小河啊 流水哗啦啦，

天上飘白云 星星把眼眨。

太阳啊 太阳 太阳出来了，
叫醒路边的小草和野花。

太阳啊 太阳 太阳出来了，
窗前喇叭花呀 爬上竹篱笆。

太阳出来了，太阳出来了，
青蛙唱起歌 燕子飞上了天。

蝴蝶花间飞 小羊跑出了家，
一群小娃娃呀 田野上笑哈哈。

太阳啊 太阳啊 太阳出来了，
太阳落下山 月亮出来啦。

小河啊 小河啊 流水哗啦啦，

天上飘白云 星星把眼眨。

天上飘白云 星星把眼眨。

«Сонце виходить»

Сонце, о сонце, сонце вже вийшло.
Сонце заходить, і виходить місяць.
Річко, річко, вода стрімко тече.
Білі хмари пливуть у небі, і зірочки мерехтять.
Сонце, о сонце, сонце вже вийшло.
Розбудить траву та польові квіти на узбіччі дороги.
Сонце, о сонце, сонце вже вийшло.
Іпомея перед вікном повзе по бамбуковому паркану.
Сонце вийшло, сонце вийшло,
Жаби почали співати, а ластівки злетіли в небо.
Метелики літають серед квітів, ягня тікає з дому,
Група маленьких дітей сміється на полі.
Сонце, о сонце, сонце вже вийшло.
Сонце заходить, і виходить місяць.
Річко, річко, вода стрімко тече.
Білі хмари пливуть у небі, і зірочки мерехтять.
Білі хмари пливуть у небі, і зірочки мерехтять.

太 阳啊太 阳啊 太阳出来了， 太阳落下山， 月亮出来啦。
小 河啊小 河啊 流水哗啦啦， 天上飘白云， 星星把眼眨。

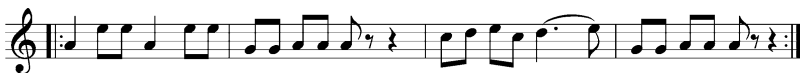
太 阳啊太 阳 太阳出来了， 叫醒路 边 的小草和野花。
太 阳啊太 阳 太阳出来了， 窗前喇叭花 呀 爬上竹篱笆。

太 阳 出来了， 太阳出来了， 青 蛙 唱起歌， 燕子飞上天，

蝴 蝶 花间飞， 小羊跑出了家， 一群小娃娃 呀 田野上笑哈哈。

太 阳啊太 阳啊 太阳出来了， 太阳落下山， 月亮出来啦。
小 河啊小 河啊 流水哗啦啦， 天上飘白云， 星星把眼眨。

天上飘白云， 星星把眼眨。

4 年級 (4клас)

《唱山歌》(壯族民歌)

唱山歌 哎

这边唱来 那边和

山歌好比春江水

不怕滩险弯又多

弯又多

Співаючи гірські пісні (народні пісні Чжуан)

Співайте народні пісні

Співай тут і співай там

Гірські пісні – як весняна річкова вода

Не боїться небезпечних мілин та численних поворотів

Багато вигинів

唱 山 歌 哎，

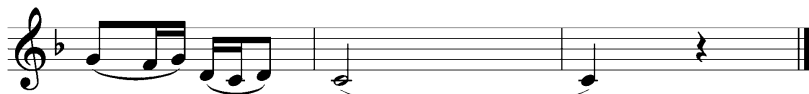
这 边 唱 来 那 边 和。

山 歌 好 比 春 江 水 哎，

不 怕 滩 险 弯 又 多 啰

弯 又 多。

5 年级 (5класс)

《吹起羌笛哟跳锅庄》(羌族民歌)

吹起羌笛哟跳锅庄啰喂

羌族人民喜洋洋

喜呀喜洋洋啊

在这祖国的土地上

生活多幸福

我们怎能不跳舞

怎能不歌唱啊

跳吧跳吧 跳得心花放哟

唱吧唱吧 歌声传四方哟

歌声传四方 啰喂

吹起羌笛哟把歌唱啰喂

羌族人民喜洋洋

喜呀喜洋洋啊

在这欢腾的节日里

心情多激荡

我们怎能不跳舞

怎能不歌唱啊

跳吧跳吧 跳得心花放哟

唱吧唱吧 歌声传四方哟

歌声传四方 啰喂

*«Засурми у флейту Цян і станцюй Гочжуан» (народна
пісня Цян)*

Засурміть у флейту Цян і станцюйте Гочжуан
Люди Цян у захваті
Так щасливий!
На цій землі нашої батьківщини
Життя таке щасливе
Як же нам не танцювати?
Як же я можу не співати?
Танцюй, танцюй, танцюй, поки твоє серце не наповниться
радістю
Співай, співай, пісня лунає всюди
Пісня лунає всюди
Засурміть у флейту Цян і заспівайте пісню
Люди Цян у захваті
Так щасливий!
У цьому радісному святі
Як схвильовано
Як же нам не танцювати?
Як же я можу не співати?
Танцюй, танцюй, танцюй, поки твоє серце не наповниться
радістю
Співай, співай, пісня лунає всюди
Пісня лунає всюди

吹 起

吹 起

羌笛哟 跳 锅 庄啰喂, 羌族人民 喜洋洋,

羌笛哟 把 歌 唱啰喂, 羌族人民 喜洋洋,

喜呀喜洋 洋 呢。在这祖国的 土地上, 生 活

喜呀喜洋 洋 呢。在这欢腾的 节日里, 心 情

多幸福, 我们怎能 不跳舞, 怎能不歌 唱 呢。

多激荡, 我们怎能 不跳舞, 怎能不歌 唱 呢。

跳 吧 跳 吧! 跳 得心花 放 哟。 唱 吧

唱 吧! 歌声传四 方 哟, 歌声传四 方 啰喂。

6 年 级 （6клас）**«我的中国心»**

河山只在我梦萦
祖国已多年未亲近
可是不管怎样也改变不了
我的中国心 洋装虽然穿在身
我心依然是中国心
我的祖先早已把我的一切 烙上中国印
长江 长城 黄山 黄河 在我心中重千斤
无论何时 无论何地 心中一样亲
流在心里的血 澎湃着中华的声音
就算生在他乡也改变不了
我的中国心 长江 长城 黄山 黄河
在我心中重千斤
无论何时 无论何地 心中一样亲
流在心里的血 澎湃着中华的声音
就算生在他乡也改变不了
我的中国心

«Моє китайське серце»

Гори та річки переслідують мене лише у снах
Батьківщина не була поруч багато років
Але це все одно не можна змінити
Моє китайське серце
Хоча сукня ношена
Моє серце все ще китайське
Мої предки вже дали мені все
Брендовано китайським штампом
Річка Янцзи Велика стіна Хуаншань Хуанхе
Воно важить тисячу фунтів у моєму серці
Коли завгодно, де завгодно
Те саме в моєму серці
Кров тече в серці
Зростаючий голос Китаю
Навіть якщо я народився в чужій країні,
я не можу цього змінити.
Моє китайське серце
Річка Янцзи Велика стіна Хуаншань Хуанхе
Воно важить тисячу фунтів у моєму серці
Коли завгодно, де завгодно
Те саме в моєму серці
Кров тече в серці
Зростаючий голос Китаю
Навіть якщо я народився в чужій країні,
я не можу цього змінити.
Моє китайське серце.

河山只在我梦萦， 祖国已多年未亲近， 可是

不管怎样也改变不了， 我的中国心。

洋装虽然穿在身， 我心依然是中国心， 我的

祖先早已把我的一切 烙上中国印。 长

江、长城，黄山、黄河在我心中重千斤， 无

论何时，无论何地， 心中一样亲。

流在心里的血 澎湃着中华的声音， 就算

生在他乡也改变不了， 我的中国心。

«一个妈妈的女儿»

太阳和月亮

是一个妈妈的女儿

她们的妈妈 叫光明叫光明

太阳和月亮 是一个妈妈的女儿

她们的妈妈 叫光明叫光明

啊藏族和汉族 是一个妈妈的女儿

我们的妈妈叫中国 我们的妈妈叫中国

«Донька матері»

Сонце і Місяць

Донька матері

Їхня мати

Індикатор дзвінка Індикатор дзвінка

Сонце і Місяць

Донька матері

Їхня мати

Індикатор дзвінка Індикатор дзвінка

Тибетці та китайці хань

Донька матері

Наша мати – Китай

Наша мати – Китай

太 阳 和 月 亮 是 一 个 妈 妈 的 女 儿，

她 们 的 妈 妈 叫 光 明 叫 光 明。

啊！ 藏 族 和 汉 族 是 一 个 妈 妈 的 女 儿，

我 们 的 妈 妈 叫 中 国， 我 们 的 妈 妈

叫 中 国。 叫 中 国。

The musical score is written in 2/4 time with a key signature of one flat (B-flat). It consists of five staves of music. The first staff contains the lyrics '太 阳 和 月 亮 是 一 个 妈 妈 的 女 儿，'. The second staff contains '她 们 的 妈 妈 叫 光 明 叫 光 明。'. The third staff contains '啊！ 藏 族 和 汉 族 是 一 个 妈 妈 的 女 儿，'. The fourth staff contains '我 们 的 妈 妈 叫 中 国， 我 们 的 妈 妈'. The fifth staff contains '叫 中 国。 叫 中 国。' and includes first and second endings marked '1.' and '2.'.

Додаток Б

Народні українські пісні для вивчення на уроках музики початкової школи КНР (приклади)

1 клас

МИ ИДЕМ СЬОГОДНІ В КЛАС 我们今天要上课

Слова: М. Пригари

Музика: М. Дремлюги

Восити швидко

ми ще зве-го-ра пок-ла-ли у портфе-лі бук-ва-рі,
ми з ві-кон ця бел-ля-да-ли про-ки-да-ли на зо-рі.
сон-це, со-неч-ко, зій-ди! Нас у-дос-ві-та збу-ди!
ми ж і-дем сьо-го-д-ні в клас — в пер-ший раз!

1. Ми ще вчора поклав
У портфелі букварі,
Ми з віконц виглядали,
Прокидались на зорі.

Приспів:

Сонце, сонечко, зійди!
Нас удосвіта збуди!
Ми ж ідемо сьогодні в клас —
В перший раз!

1. 昨晚我们把书本放进
包，我们向窗外 望去，
我们在黎明时醒来。

合唱:

太阳，太阳，升起来！黎明时分
叫醒我们！今天我们第一次去上
课！

2. От і сонечко над нами,
Час до шко , швидко в путь!
Де не гл неш — із книжками
Першокласники ідуть.

Приспів.

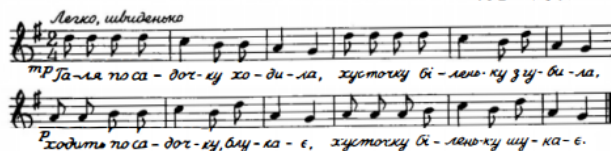
2. 太阳出来了，该去上学了。
赶紧上路吧！放眼望去，一年级学
生都 带着书本。

合唱。

2 клас

ГАЛЯ ПО САДОЧКУ ХОДИЛА 哈莉娅花园散步

Українська народна пісня 乌克兰民歌

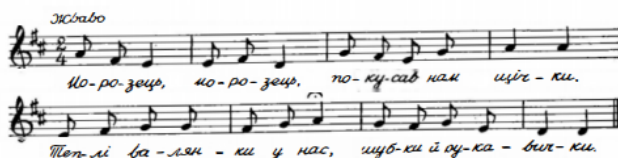
1. Галя по садочку ходила,
Хусточку біленьку згубила,
Ходить по садочку, блукає,
Хусточку біленьку шукає.
2. Не журися, Галю серденько,
Ми нашли хустинку біленьку
У садочку біля малини,
Під зеленим листом тернини.

1. 哈莉娅在花园里散步，
她丢失了她的白手帕，
她在花园里走来走去，徘徊，
寻找她的白手帕。
2. 别担心，亲爱的哈莉娅，
我们在花园里靠近覆盆子
的地方，在带刺的绿叶
下，发现了一条白手帕。

МОРОЗ, МОРОЗЕЦЬ 霜冻，霜冻

Слова: Г. Бойца

Музика: Г. Компанійчик

1. Морозець, морозець
Покусав нам щічки,
Теплі валянки у нас,
Шубки рукавички.

2. Морозець, морозець!
П'янемо в долоні.
У дівчаток і хлоп'ят,
Носики червоні.

1. 霜冻，霜冻咬着
我们的脸颊，我们有温
暖的毡靴，皮大衣和
手套。

2. 霜冻，霜冻！
我们拍手。
女孩和男孩都有红鼻子
。

3 клас

ЖИВА ЯЛИНКА

活圣诞树

Слова: І. Кульської

Музика: А. Лазаренка

1. Проти нашого будинку
Посадили ми ялинку;
Ціле літо доглядали
З поливалок поливали.

Ось так, ось так, так!
Ось так, так, ось так!

2. Навкруги сніжок лягає,
А ялинка не зважає,
Зеленіє серед двору.
Гілочки підняв и вгору.

Ось так, ось так, так!
Ось так, так, ось так!

3. М ялинку на свято
Не дозволимо зрубати,
Уберемось, як сніжинки,
Підем в гості до ялинки.

Ось так, ось так, так!
Ось так, так, ось так!

1. 我们在房子对面种了一棵圣诞树

我们整个夏天都在照顾它，

我们用喷壶给它浇水。

就这样，就这样，就这样！
就这样，就这样，就这样！

2. 雪花纷纷扬扬，
但圣诞树毫不在意，
它在院子中央长得翠绿，
枝条向上伸展。

就这样，就这样，就这样！
就这样，就这样，就这样！

3. 我们不会让圣诞树在节日期间被
砍掉，我们会打扮得像雪花一样，
我们会去看圣诞树。

就这样，就这样，就这样！
就这样，就这样，就这样！

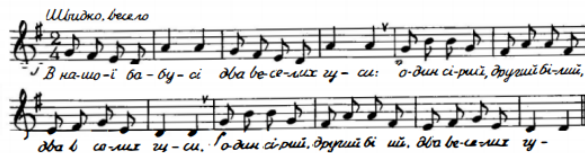
4 клас

ВЕСЕЛІ ГУСИ

快乐的鹅

Українська народна мелодія

乌克兰民间旋律

1. В нашої бабусі
Два веселих гуси:
Один сірий,
Другий білий, —
Два веселих гуси.	} Двічі	1. 我们的祖母有两
只快乐的鹅:
一只灰色的,
另一只白色的,
两只快乐的鹅	两遍
2. Витягнули шиї
І шиплять, як змії:
Один сірий,
Другий білий, —
І шиплять, як змії.	} Двічі	2. 它们伸长脖子,
像蛇一样发出嘶嘶
声: 一个是灰色的
, 另一个是白色的
, 像蛇一样发出嘶
嘶声。	两遍
3. Мили гуси лапки
Десь біля канавки:
Один сірий,
Другий білий, —
Не видно з канавки.	} Двічі	3. 鹅的爪子在沟渠附
近的某个地方被清洗
过: 一只鹅是灰色的
, 另一只鹅是白色的
, 从沟渠里看不见。	两遍
4. Ось кричить бабуся:
— Ой, пропали гуси!
Оди сірий,
Другий білий,
Гуси мої, гуси!	} Двічі	4. 这时奶奶喊道: “
哎呀, 鹅不见了!”
一只灰色, 一只白色
, 我的鹅, 鹅!	两遍
5. Вийшли, вийшли гуси,
Кланялись бабусі:
Один сірий,
Другий білий, —
Кланялись бабусі!	} Двічі	5. 鹅们出来了, 出
来了, 向祖母鞠躬
: 一只灰色的, 另
一只白色的, 向祖
母鞠躬!	两遍

5 клас

ГУСОНЬКИ 鹅

Слова: І. Кульської

Музика: А. Кос-Анатольського

1. Гай, гусоньки, гай,
 Під зелений гай,
 Тупу, тупу до травички,
 В нас червоні черевички.
 Гай, гусоньк , гай,
 Під зелений гай.

2. Вплав, гусоньки, вплав
 На широкий став.
 Купці-купці, купальці,
 Ми скупались у водиці.
 Вплав, гусоньки, вплав
 На широкий став.

3. Час, гусоньки, час,
 Ждуть додому нас,
 Гулі, гулі, крильця вгору,
 Лоспішаємо до двору.
 Час, гусоньки, час,
 Ждуть додому час.

1. 树林，鹅，树林，
 在绿色的树林下，
 傻傻地，傻傻地走到草地上，
 我们有红鞋子。
 树林，鹅，树林，在绿色的树
 林下。

2. 游啊，鹅，游向宽阔的池塘
 。商人，商人，沐浴着，我们
 在水中沐浴。游呀，鹅，游呀
 ，游向宽阔的池塘。

3. 时间，鹅，时间，等着我们
 回家。
 咕咕叫着，振翅高飞，
 我们匆匆赶往院子。
 时间，鹅，时间，等待我们回
 家。

ОСІНЬ 秋天

Слова: Т. Демченка

Музика: В. Рождественського

1. Осінь, осінь, стопад,
Жовте листя стеле сад,
За моря, в краї далекі,
Відлетіли вже лелеки.

1. 秋天, 秋天, 十一月,
黄叶覆盖了整个花园,
越过海洋, 在遥远的地方,
鹤鸟已经飞走了。

2. Хмари небо затягли,
Вітер віє з-за гори,
Осінь, осінь, листопад,
Ковте листя стеле сад.

2. 天空乌云密布,
风从山后吹来,
秋天, 秋天, 十一月,
黄叶覆盖花园。

ХОДИТЬ ГАРБУЗ ПО ГОРОДУ

南瓜在花园散步

Українська народна пісня

乌克兰民间歌曲

Обр. М. Лисенка

1. Ходить гарбуз по городу, питається своего рода:
„А чи живі, ч здорові всі родичі гарбузові?“ (2)

1. 一个南瓜在花园里走来走去, 问它的同类:
“南瓜的亲戚们都还活着吗?”

6 клас

ГОНИТЬ СЛАВКА ПАСТИ КОЗИ

追逐山羊群

Слова: О. Маруніч

Музика: Т. Шутенка

Грайливо

т Го-нить Слав-ка пас-ти ко-зи у лі-сок, у лі-сок,

у лі-сок. Гра-є Слав-ка на со-піл-ці ко-за-ток, ко-за-ток,

Хінець *Приспів*

ко-за-ток. Ой ля! Ой ля-ля! Грай, со-пі-лоч-ко мо-я!

закінчення

Ой ля-ля! Ой ля-ля! Грай, со-пі-лоч-ко, мо-я! Ко-за-ток. Ой.

1. Гонить Славка	2. Ой, не чули	3. Зараз кози
Пасти кози	Зроду козя	Без музики
У лісок,	Тих пісень,	Ні на крок,
У лісок,	Тих пісень,	Ні на крок,
У лісок.	Тих пісень.	Ні на крок.
Грає Славка	Танцювали у лісочку	Полубили дуже кози
На сопілці	Цілий день,	Козачок,
Козачок,	Цілий день,	Козачок,
Козачок,	Цілий день.	Козачок.
Козачок.	респів.	респів.
Приспів:		
Ой ля! Ой ля-ля!		
Грай, сопілочко моя!		
Ой ля-ля! Ой ля-ля!		
Грай, сопілочко моя!		

★

В нотах біля ключа бачите дві цифри написані одна над одною. Горішня цифра визначає на скільки помахів тантувати пісню, колі її співаємо.

追逐山羊群

1. 追逐山羊群

在森林里，

在森林里，

在森林里。

斯拉夫卡吹笛子

哥萨克，哥萨克，哥萨克。

2. 哦，我没听过

一只山羊

那些歌曲

那些歌曲

那些歌曲

我们在森林里跳舞

一整天 一整天 一整天 合唱

3. 现在山羊

没有音乐

一步不走

一步不走

一步不走

非常喜欢山羊

哥萨克 哥萨克 哥萨克

合唱 合唱：

哦，啦！哦啦啦！

玩，吹奏我的笛子

哦啦啦！哦啦啦！

玩，吹奏我的笛子

ОЙ ЧИ Є, ЧИ НЕМА

Українська народна мелодія

1. Ой чи є, чи нема
Пан господар вдома?
Щедрий вечір, добрий вечір,
Пан господар вдома?	2. Ой нема, ой нема,
Та й поїхав до млина.
Щедрий вечір, добрий вечір,
Та й поїхав до млина.
3. Та й муки спетлювать,
Меду-пива купувать,
Щедрий вечір, добрий вечір,
Меду-пива купувать.	4. Меду-пива купувать,
Щедрівників частувать.
Щедрий вечір, добрий вечір,
Щедрівників частувать.

哦 有 还是没有 (乌克兰民间音乐)

1. 哦，主人在家吗？

晚上好，晚上好，

请问主人在家吗？

2. 哦不，哦不，

他去了磨坊。

慷慨的夜晚

晚上好，

他去了磨坊。

3. 他们被面粉迷住了，

他们买蜂蜜 和啤酒，

晚上好，晚上好，

他们买蜂蜜和啤酒。

4.他们买蜂蜜酒和啤酒来招待

泽德里夫尼克一家。

慷慨的夜晚，

晚上好，（招待客人）。

СОНЦЕ ГРІЄ, ВІТЕР ВІЄ

阳光温暖，微风轻拂

Слова: Т. Шевченка

Музика: Я. Степового

1. Сонце гріє, вітер віє

З поля на долину,

Над водою гне з вербою

Червону калину.

阳光灿烂，微风

轻拂

从田野到山谷，

水面上有一棵柳

树红色蒹葭。

2. На каляні одиноке

Гніздечко гойдає.

А де ж дівся соловейко?

Не питає, не знає!

孤独的蒹葭

鸟巢在摇晃。

夜莺去哪儿了？

别问，他不知道

！

ЩЕБЕТАЛА ПТАШЕЧКА

小鸟喳喳叫

Слова народні

Музика: Я. Степового

1. Щебетала пташечка під віконечком,
Сподівалась пташечка весни з сонечком.2. „Прили б, прилинь, чаронька, весна красная,
Як легенька хмаронька в небі ясная.3. Осип лук перлами, вкropи росами,
Розлийся джерелами стоголосими!”4. Щебетала пташечка під віконечком,
Сподівалась пташечка весни з сонечком.1. 窗下有只鸟在鸣叫，
一可小鸟期待着春天的到来，
期待着阳光的到来。2. 飞吧飞吧美丽春天是红色的，
就像晴朗天空中一朵淡淡的云。3. 用珍珠和露珠洒满草地，
像百声喷泉一样喷涌而出4. 窗下有鸟儿在鸣叫，
一可小鸟期待着春天的到来，
期待着阳光的到来。

Ван Ченьсі. Народна пісня на уроках музики: методичні прийоми творчого використання етнокультурного потенціалу Китаю : методичні рекомендації. Болград : ТОВ «Арт-Юг», 2025. 105 с.

300 екз.